

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ αρ. ΤΠ/01/2017

Έλεγχος Τμήματος Περιβάλλοντος
για το έτος 2016

ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ:
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

12 Δεκεμβρίου 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σύνοψη	1
A. Εισαγωγή.....	3
B. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.....	3
Γ. Ευρήματα που προέκυψαν από τον ετήσιο έλεγχο του Τμήματος Περιβάλλοντος για το έτος που έληξε στις 31.12.2016.....	5
1. Υποθέσεις εναντίον της Δημοκρατίας, αιτιολογημένες γνώμες/προειδοποιητικές επιστολές από Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) και καταγγελίες που εξετάζονται από την ΕΕ.....	5
1.1 Προειδοποιητική επιστολή/ παράβαση αρ. 2010/4211 και συμπληρωματική επιστολή/ παράβαση αρ. 2012/4211.....	5
1.2 Υπόθεση αρ. 2011/4037 – προτεινόμενος ΤΚΣ «Χερσόνησος του Ακάμα».....	5
1.3 Προσφυγή C-412/12.....	6
1.4 Εξέταση καταγγελίας EU PILOT ref. No. 5493/2013.....	7
1.5 Προειδοποιητική επιστολή/ παράβαση αρ. 2014/4091.....	7
1.6 Προειδοποιητική επιστολή/ παράβαση 2017/2060.....	7
1.7 Αίτηση παροχής πληροφοριών EU PILOT 6037/14/ENVI.....	7
1.8 Προειδοποιητική επιστολή και αιτιολογημένη γνώμη 2017/032.....	8
1.9 Αίτηση παροχής πληροφοριών EU PILOT 8928/16/ENVI.....	8
1.10 Αίτηση παροχής πληροφοριών EU PILOT 7882/15/ENVI.....	8
1.11 Αίτηση παροχής πληροφοριών EU PILOT 8708/16/ENVI.....	9
2. Αγορά υπηρεσιών.....	9
3. Καθορισμός Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (ΕΖΔ).....	14
4. Διοικητικά πρόστιμα.....	16
5. Διαδικασία είσπραξης και ελέγχου των εισπράξεων.....	18
6. Παρακολούθηση διαδικασίας προκήρυξης προσφορών.....	18
7. Ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης προσωπικού.....	19
8. Μητρώα Προσφορών και Πληρωτέων Ενοικίων.....	19
Δ. Ευρήματα που προέκυψαν από διερευνήσεις θεμάτων που διενεργήθηκαν μέχρι την περίοδο ολοκλήρωσης της εν λόγω έκθεσης.....	19
1. Επεμβάσεις σε παραλίες φωλεοποίησης χελώνων στην Πάφο.....	19
1.1 Καταστροφή φωλεών χελωνών στην παραλία «Πόλις-Γιαλιά».....	19
1.2 Παράνομη αμμοληψία από την περιοχή του Δικτύου «Natura 2000» «Πόλις-Γιαλιά».....	20
1.3 Χωματοουργικές εργασίες και κατασκευή εξέδρας στην παραλία Ασπρόκρεμμου.....	21
2. Αδειοδότηση νέου συστήματος για τη συλλογική διαχείριση αποβλήτων ελαστικών.....	22
3. Αποθέματα αποβλήτων ελαστικών και συσκευασιών από γυαλί στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού για τα οποία έχει πληρωθεί τέλος επεξεργασίας.....	22
4. Αδειοδότηση κατασκηνωτικού χώρου στην περιοχή «Βέρικο» της χερσονήσου του Ακάμα.....	24
5. Παράνομα κτηνοτροφικά υποστατικά στον Άγιο Ιωάννη Πάφου, εντός της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 «Γκρεμοί του Χανουτάρη».....	26

6.	Καταγγελία για παράνομες ενέργειες στον Κάτω Κουτραφά.....	27
7.	ΠΕΕΠ για ανέγερση έξι κατοικιών με κολυμβητικές δεξαμενές στην Πέγεια και πολεοδομικές αιτήσεις για άλλες δύο αναπτύξεις στην ίδια περιοχή.....	27
8.	Ρύπανση ποταμού Οβκού στην περιοχή Παλιομετόχου και Κοκκινοτριμιθιάς και επικείμενων γεωργικών τεμαχίων από χοιρολύματα.....	28
9.	Αίτημα για διαχωρισμό οικοπέδων σε τεμάχια που γειτνιάζουν σε περιοχή του Δικτύου «Natura 2000».....	29
10.	Προσφορές.....	30

Σύνοψη

Στο πλαίσιο των προνοιών του άρθρου 116 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, η Ελεγκτική Υπηρεσία διεξήγαγε οικονομικό έλεγχο και έλεγχο συμμόρφωσης στο Τμήμα Περιβάλλοντος για το έτος που έληξε στις 31.12.2016. Η Ειδική Έκθεση περιλαμβάνει επίσης ευρήματα από διερευνήσεις θεμάτων που διενεργήθηκαν μέχρι την περίοδο ολοκλήρωσης της εν λόγω έκθεσης, τα οποία προέκυψαν από καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία και από αυτεπάγγελτους ελέγχους της Υπηρεσίας. Τα σημαντικότερα ευρήματα των ελέγχων αφορούν στα εξής:

- Το Τμήμα πρέπει να ανταποκριθεί άμεσα σε σημαντικές προειδοποιητικές επιστολές/ παραβάσεις που στάληκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά της Κυπριακής Δημοκρατίας, δύο εκ των οποίων χρονολογούνται από το 2010 και 2011, αντίστοιχα. Οι πιο σημαντικές αφορούν στη μη εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ, που προκύπτει από τον αντίκτυπο του αιολικού πάρκου «Ορείτες», στην περιοχή «Χα-Ποτάμι» (Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ), μέρος του Δικτύου «Natura 2000») και στη μη εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ κατά την αδειοδότηση ανάπτυξης έργου που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, γήπεδα γκολφ και επαύλεις στην περιοχή «Πόλις-Γιαλιά» (ΤΚΣ, μέρος του Δικτύου «Natura 2000»).
- Λαμβάνοντας υπόψη την καταδίκη της Κυπριακής Δημοκρατίας από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για παράβαση των υποχρεώσεων που υπέχει δυνάμει του άρθρου 14 της Οδηγίας 99/31/ΕΚ περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων, το Τμήμα πρέπει να προωθήσει ενέργειες, ώστε να τεθούν εκτός λειτουργίας όλες οι χωματερές που λειτουργούν στην κυπριακή επικράτεια.
- Η ανάθεση σε επιθεωρητές, μέσω αγοράς υπηρεσιών, της παρακολούθησης και του ελέγχου των περιβαλλοντικών όρων των γνωματεύσεων που εκδίδει το Τμήμα δεν καλύπτεται από την υφιστάμενη περιβαλλοντική νομοθεσία. Επίσης, εντοπίστηκαν αδυναμίες στον καθορισμό και στην παρακολούθηση του παραδοτέου αντικειμένου των επιθεωρητών που παρέχουν υπηρεσίες για τη διεξαγωγή περιβαλλοντικών ελέγχων.
- Από τις 40 περιοχές του Δικτύου «Natura 2000» που έχουν καθοριστεί ως ΤΚΣ, μόνο οι 29 έχουν κηρυχθεί ως Ειδικές Ζώνες Διαχείρισης (ΕΖΔ) ενώ για έξι ΤΚΣ, εκκρεμεί μέχρι σήμερα η ολοκλήρωση της διαδικασίας κήρυξης τους ως ΕΖΔ, παρά το γεγονός ότι, βάσει της υπό αναφορά κοινοτικής Οδηγίας, έχει εκπνεύσει η προβλεπόμενη περίοδος των έξι ετών από την ημερομηνία έναρξής τους στο Δίκτυο. Επίσης, μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί Διατάγματα Διαχείρισης και Προστασίας της Φύσης μόνο για τέσσερεις από τις 29 περιοχές που έχουν κηρυχθεί ως ΕΖΔ.
- Εντοπίστηκαν αδυναμίες στην παρακολούθηση των ανείσπρακτων εξώδικων προστίμων.
- Τα μέτρα που εφάρμοσε το Τμήμα για την προστασία της παραλίας «Πόλις-Γιαλιά» (ΤΚΣ, μέρος του Δικτύου «Natura 2000») δεν ήταν αποτελεσματικά, με αποτέλεσμα να παρατηρηθούν περιστατικά καταστροφής φωλεών χελώνων στην εν λόγω παραλία. Τα συμβάντα ενδέχεται να αυξηθούν με την υλοποίηση έργων ανάπτυξης στην περιοχή.

- Η απουσία συντονισμού μεταξύ των συναρμόδιων φορέων (Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών, Τμήμα Δασών, Έπαρχος Πάφου) λειτούργησε ανασταλτικά στην αποτροπή επεμβάσεων στην παραλία Ασπρόκρεμμου, η οποία σύμφωνα με το Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής «Natura 2000» αποτελεί Ζώνη Υψηλής Προστασίας της Φύσης λόγω των τριών ειδών προτεραιότητας που αναπαράγονται εκεί.
- Παράνομη λειτουργία συλλογικού συστήματος διαχείρισης αποβλήτων ελαστικών πριν την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας που καθορίζεται στην αδειοδότησή του.
- Έκδοση Γνωμάτευσης για κατασκευή και λειτουργία κατασκηνωτικού χώρου στην περιοχή «Χερσόνησος Ακάμα» του Δικτύου «Natura 2000» πριν την οριστικοποίηση του Διαχειριστικού Σχεδίου της περιοχής.
- Μη λήψη ικανοποιητικών μέτρων για άρση της παρανομίας που διενεργείται στον Άγιο Ιωάννη Πάφου, εντός της περιοχής του Δικτύου «Natura 2000» «Γκρεμοί του Χανουτάρη» λόγω παράνομης λειτουργίας κτηνοτροφικών υποστατικών, κατοικίας και αποθήκης.
- Η Τιμμεντοποιία Βασιλικού δεν διαχειρίζεται όλες τις ποσότητες αποβλήτων ελαστικών και συσκευασιών γυαλιού που παραλαμβάνει από τα συλλογικά/ατομικά συστήματα και από συλλογείς/μεταφορείς, παρά το γεγονός ότι εισπράττει τα αντίστοιχα τέλη διαχείρισης. Οι ποσότητες αποβλήτων συσκευασιών γυαλιού συνυπολογίζονται και αναφέρονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως να έτυχαν διαχείρισης και για τα αποθέματα αποβλήτων ελαστικών ελλοχεύει ο κίνδυνος πρόκλησης πυρκαγιάς όπως ήδη συνέβηκε στο παρελθόν.
- Το Τμήμα δεν προώθησε αποτελεσματικά μέτρα για αποκατάσταση της νομιμότητας και τερματισμού της ρύπανσης του ποταμού Οβκού, με αποτέλεσμα μέχρι σήμερα να υφίσταται η παρανομία.
- Παρά το γεγονός ότι, συγκεκριμένες σχεδιαζόμενες ανταλλαγές ιδιωτικών ιδιοκτησιών εντός της Χερσονήσου του Ακάμα με περιοχές κρατικής δασικής γης, βάσει Απόφασης Υπουργικού Συμβουλίου δεν προωθήθηκαν τελικά, η αλλαγή των πολεοδομικών ζωνών της κρατικής δασικής γης, η οποία ήταν απότοκο της πιο πάνω Απόφασης, δεν ανακλήθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών. Ως εκ τούτου, προέκυψε σημαντικό όφελος για ιδιώτη ιδιοκτήτη τεμαχίων που συνορεύουν με την κρατική δασική γη, για τα οποία υπέβαλε αίτημα για διαχωρισμό 339 οικοπέδων, το οποίο βρίσκεται στο στάδιο εξέτασης της σχετικής μελέτης Δέουσας Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον.
- Σε δύο διαγωνισμούς προσφορών που έλεγξε η Υπηρεσία μας, διαπιστώθηκαν προβλήματα, στον μεν πρώτο ως προς την ποιότητα των εγγυοδοτικών μηχανών που είχαν παραληφθεί, στον δε δεύτερο ως προς την ευρύτητα συμμετοχής.

Τα πορίσματα των ελέγχων, μαζί με τις εισηγήσεις μας, κοινοποιήθηκαν με επιστολές μας στο Τμήμα για σχόλια και απόψεις, καθώς και για τη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων.

A. Εισαγωγή.

Το Τμήμα Περιβάλλοντος (ΤΠ) αποτελεί Τμήμα του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΓΑΑΠ). Αποστολή του είναι η προστασία του περιβάλλοντος μέσα από την αποτελεσματική διαχείριση του, και η ενδυνάμωση της ευαισθητοποίησης των πολιτών προς όφελος της δημόσιας υγείας, της ποιότητας ζωής, και της βιοποικιλότητας τόσο για τη σημερινή κοινωνία όσο και τις μελλοντικές γενιές.

Ευχαριστούμε το ΤΠ για την ανταπόκριση και την υποβολή στοιχείων, καθώς και σχολίων και απόψεων επί των επιστολών που τους είχαν σταλεί.

B. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.

Σκοπός του ελέγχου.

Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο των συνταγματικών αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Το άρθρο 116 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας όλες τις εισπράξεις και πληρωμές και όλους τους λογαριασμούς χρηματικών διαθεσίμων και άλλου ενεργητικού ή άλλων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει η Δημοκρατία ή που δημιουργούνται για λογαριασμό της. Για τον σκοπό αυτό ο Γενικός Ελεγκτής έχει δικαίωμα να επιθεωρεί και να ελέγχει όλα τα σχετικά βιβλία, αρχεία και καταστάσεις, καθώς και τους τόπους όπου φυλάγεται το πιο πάνω ενεργητικό. Επίσης ο Γενικός Ελεγκτής ασκεί κάθε άλλη εξουσία ή εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα ή υποχρεώσεις που καθορίζονται ή του αναθέτονται δια νόμου.

Μεθοδολογία.

Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(I)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ISAs) που εκδίδονται από τη Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) και τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAIs) που εκδίδει ο Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Τα ISSAIs διαχωρίζουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους ("financial audit"), τους ελέγχους συμμόρφωσης ("compliance audit") και τους διαχειριστικούς ελέγχους ("performance audit"). Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά στην κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των πιο κάτω Προτύπων:

- ISSAI 100 - Θεμελιώδεις Αρχές Ελέγχου για τον Δημόσιο Τομέα
- ISSAI 200 – Θεμελιώδεις Αρχές Οικονομικού Ελέγχου
- ISSAI 400 – Θεμελιώδεις Αρχές Ελέγχου Συμμόρφωσης

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Προτύπου ISSAI 200, οι οικονομικοί έλεγχοι των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων στοχεύουν στη βελτίωση του βαθμού εμπιστοσύνης των χρηστών οικονομικών καταστάσεων σε αυτές τις καταστάσεις, μέσω της έκφρασης ελεγκτικής γνώμης για το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί, από κάθε ουσιώδη άποψη, σύμφωνα με ένα εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης ή παρέχουν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα, σύμφωνα με το εν λόγω πλαίσιο.

Το Πρότυπο ISSAI 400 ορίζει τον έλεγχο συμμόρφωσης ως μια ανεξάρτητη εκτίμηση του κατά πόσο ένα δεδομένο θέμα είναι σύμφωνο με τις αρχές που έχουν οριστεί ως κριτήρια ελέγχου. Οι έλεγχοι συμμόρφωσης διενεργούνται αξιολογώντας κατά πόσο οι δραστηριότητες, οι χρηματοοικονομικές συναλλαγές και οι πληροφορίες συμμορφώνονται, από κάθε ουσιώδη άποψη, με τις αρχές που διέπουν την ελεγχόμενη οντότητα.

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε στοιχεία που υποβλήθηκαν από το ΤΠ, σε επισκόπηση εγγράφων, μητρώων και αρχείων αλληλογραφίας και στη διενέργεια συναντήσεων με τη Διεύθυνση και το προσωπικό του Τμήματος.

Η λήψη των απαραίτητων, για τον έλεγχο, στοιχείων έγινε στη βάση των προνοιών του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου, ο οποίος παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

Τα αρχικά συμπεράσματα της μελέτης διαβιβάστηκαν για σχόλια και απόψεις στο ΤΠ και οι απόψεις της Διεύθυνσης του Τμήματος ενσωματώθηκαν, όπου ενδείκνυται, στην παρούσα έκθεση.

Ομάδα Ελέγχου. Την ομάδα ελέγχου αποτέλεσαν οι:

Άκης Κίκας - Ανώτερος Πρώτος Ελεγκτής

Ρένα Χαριλάου - Πρώτος Ελεγκτής Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιριών

Αναστασία Νεοκλέους - Λειτουργός Ελέγχου

Σωτήρης Χριστοφή - Λειτουργός Ελέγχου

Ξένιος Αγαθοκλέους - Λειτουργός Αναδασμού

Η παράγραφος 11 (Προσφορές) ετοιμάστηκε από τις Τεχνικές Υπηρεσίες:

Αντρέας Χασαπόπουλος – Διευθυντής Ελέγχου

Στάλω Αριστείδου - Ανώτερος Πρώτος Ελεγκτής Τεχνικού Ελέγχου

Ευτυχία Μαυρονικόλα – Έκτακτος Εκτελεστικός Μηχανικός

Γ. Ευρήματα που προέκυψαν από τον ετήσιο έλεγχο του Τμήματος Περιβάλλοντος για το έτος που έληξε στις 31.12.2016.

1. Υποθέσεις εναντίον της Δημοκρατίας, αιτιολογημένες γνώμες/προειδοποιητικές επιστολές από Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) και καταγγελίες που εξετάζονται από την ΕΕ.

Η ΕΕ καταχώρισε και εκδίκασε προσφυγές, απέστειλε προειδοποιητικές επιστολές με αιτιολογημένη γνώμη για παραβάσεις και εξετάζει καταγγελίες που αφορούν στα πιο κάτω περιβαλλοντικά θέματα:

1.1 Προειδοποιητική επιστολή/ παράβαση αρ. 2010/4211 και συμπληρωματική επιστολή/ παράβαση αρ. 2012/4211.

Αφορά στη μη εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας και της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ περί της διατηρήσεως των άγριων πτηνών, που προκύπτει από τον αντίκτυπο του αιολικού πάρκου «Ορείτες», στην περιοχή «Natura 2000» CY 5000010 «Χα-Ποτάμι» που έχει καθοριστεί Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) από τον Οκτώβριο του 2007, και CY400002 «Χα-Ποτάμι» που έχει καθοριστεί ως Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ), τον Μάρτιο του 2008. Η Επιτροπή θεωρεί ότι για την κατασκευή του αιολικού πάρκου 41 ανεμογεννητριών και σχετικών οδικών δικτύων στην πιο πάνω περιοχή, υπάρχουν σαφή στοιχεία που να υποστηρίζουν ότι ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος του έργου δεν ελήφθη, όπως θα έπρεπε, υπόψη, αναφέροντας ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές συμφώνησαν με την εκτέλεση των έργων, χωρίς να έχουν βεβαιωθεί ότι αυτά δεν θα επηρεάζουν αρνητικά την ακεραιότητα του υπόψη τόπου.

Το Τμήμα ανέθεσε σε ανεξάρτητο επιστημονικό φορέα, την εκπόνηση επιστημονικής μελέτης εκτίμησης, με ακρίβεια, της ενδεχόμενης ύπαρξης ζημιάς στην περιοχή, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά και στις 28.8.2015, απέστειλε στην ΕΕ προτεινόμενα αντισταθμιστικά μέτρα και μέτρα αποκατάστασης τα οποία βασίζονται στα αποτελέσματα της μελέτης. Η ΕΕ σε επιστολή της ημερ. 2.8.2016, αναφέρει ότι κατά την εκτίμησή της, φαίνεται ότι κάποια μέτρα δεν συνδέονται άμεσα με τις συγκεκριμένες επιπτώσεις του έργου στην περιοχή ή/και δεν είναι αρκούντως συγκεκριμένα ή/και ότι, αφού δεν έχουν νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα, η εφαρμογή τους δεν είναι εξασφαλισμένη. Η Κυπριακή Δημοκρατία (ΚΔ) απέστειλε νέα απαντητική επιστολή στις 11.10.2016 όπου επεξηγεί περαιτέρω τα μέτρα που λαμβάνονται και στις 29.6.2017 ενημέρωσε την Επιτροπή για την πρόοδο της υλοποίησης των διαφόρων μέτρων.

1.2 Υπόθεση αρ. 2011/4037 – προτεινόμενος ΤΚΣ «Χερσόνησος του Ακάμα».

Σε συνέχεια προειδοποιητικής επιστολής με τον αρ. 2011/4037 και ημερ. 20.5.2011 λόγω κακής εφαρμογής των άρθρων 3 παρ. 1 και 4 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, η ΕΕ ζήτησε από την ΚΔ όπως υποβάλει εκ νέου πληροφορίες σχετικά με οικοτόπους εντός του προτεινόμενου ΤΚΣ και να συζητήσει μαζί με τις μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) όσον αφορά στο θέμα των ορίων του υπό αναφορά ΤΚΣ. Οι ΜΚΟ εμμένουν στη θέση για την επέκταση των ορίων του υπό αναφορά ΤΚΣ σε αντίθεση με την ΚΔ που κρίνει ότι δεν είναι τεκμηριωμένη η ανάγκη ένταξης άλλης περιοχής στο Δίκτυο «Natura 2000».

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα για σκοπούς ενδυνάμωσης της θέσης της Δημοκρατίας σχετικά με την επάρκεια των ορίων του ΤΚΣ, έχει προχωρήσει σε χαρτογράφηση συγκεκριμένου οικοτόπου, ο οποίος αποτελούσε ένα από τα βασικά επιχειρήματα των καταγγέλλοντων, καθώς και ότι τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή για ενημέρωση. Μας πληροφόρησε επίσης ότι το Τμήμα απέστειλε στην Επιτροπή ενημερωτικές εκθέσεις για τις εξελίξεις που αφορούν σε

αποφάσεις που λήφθηκαν για την περιοχή του Ακάμα και την εφαρμογή του Διαχειριστικού Σχεδίου και ότι το Τμήμα αναμένει την ανταπόκριση της Επιτροπής.

1.3 Προσφυγή C-412/12.

Όπως αναφέρεται και σε προηγούμενες επιστολές μας, η υπό αναφορά προσφυγή εκδικάστηκε και σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ημερ. 18.7.2013, η ΚΔ παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του άρθρου 14 της Οδηγίας 99/31/ΕΚ περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων, με το να μην θέσει εκτός λειτουργίας όλες τις χωματερές που λειτουργούν στην κυπριακή επικράτεια.

Η ΚΔ με επιστολή της ημερ. 14.10.2013, ενημέρωσε την ΕΕ ότι προγραμματίζει την κατασκευή δύο μονάδων ολοκληρωμένης εγκατάστασης διαχείρισης αποβλήτων (ΟΕΔΑ), μία στη Λεμεσό και μία στη Λευκωσία, οι οποίες προγραμματίζονταν να λειτουργήσουν το 2016. Σε σχετική επιστολή της ημερ. 27.2.2014, η Νομική Υπηρεσία επισημαίνει στο Υπουργείο Εσωτερικών ότι, πέραν των δύο ανεξέλεγκτων χωματερών, εξακολουθούν να λειτουργούν ακόμη 43 παράνομες χωματερές, το οποίο θέμα το Υπουργείο Εσωτερικών, με επιστολή του ημερ. 26.5.2014, κάλεσε το ΤΠ να επιλύσει. Η ΕΕ με επιστολή της ημερ. 23.7.2014, ζήτησε ενημέρωση για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σχετικά με το κλείσιμο των δύο Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) και η ΚΔ, με προσχέδιο επιστολής ημερ. 24.9.2014 που ετοίμασε το ΤΠ, ενημέρωσε ότι η μονάδα ΟΕΔΑ Λεμεσού θα ολοκληρωθεί τον Σεπτέμβριο του 2016, ενώ αναμενόταν να προκηρυχθεί διαγωνισμός για τη μονάδα ΟΕΔΑ Λευκωσίας. Η ΕΕ συνέχισε να ζητά ενημέρωση και σε σχετική επιστολή ημερ. 22.5.2015, η Νομική Υπηρεσία αναφέρει ότι η ολοκλήρωση της μονάδας ΟΕΔΑ στη Λεμεσό θα ολοκληρωθεί το πρώτο εξάμηνο του 2017. Η ΕΕ ακολούθως ζήτησε να λαμβάνει ενημέρωση ανά τετράμηνο. Το ΤΠ ετοίμασε προσχέδιο επιστολής στις 18.10.2016, με την οποία ενημερώνει την ΕΕ ότι η μονάδα ΟΕΔΑ Λεμεσού αναμένεται να λειτουργήσει το πρώτο εξάμηνο του 2017. Όσον αφορά στη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων Λευκωσίας, το ΤΠ ενημέρωσε ότι αποφασίστηκε η δημιουργία Χώρου Υγειονομικής Ταφής, συνοδευόμενη από μονάδα ελάχιστης επεξεργασίας μεικτών αποβλήτων δυναμικότητας 50.000 τόνων, σε συνδυασμό με μεταφορά 80.000 μεικτών αποβλήτων στην ΟΕΔΑ Κόσιης, για πλήρη εκμετάλλευση της δυναμικότητας της μονάδας. Το τελευταίο δεν τέθηκε σε ισχύ λόγω των σοβαρών ατασθαλιών που προέκυψαν σε σχέση με τη λειτουργία της υπό αναφοράς μονάδας. Στις 24.4.2017, η Νομική Υπηρεσία έλαβε ειδοποίηση από την ΕΕ ότι η υπόθεση θα παραπεμφθεί στο Δικαστήριο για επιβολή προστίμου. Με επιστολή ημερ. 27.4.2017, η ΕΕ αναφέρει ότι τα χρονοδιαγράμματα που της έχουν κοινοποιηθεί από την ΚΔ δεν έχουν τηρηθεί και δεν γνωρίζουν πότε η τελευταία θα είναι σε θέση να συμμορφωθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου ημερ. 18.7.2013. Καθώς η ΚΔ είχε στη διάθεσή της πάνω από τρία έτη να εκτελέσει την απόφαση του Δικαστηρίου και δεν συμμορφώθηκε, η ΕΕ κάλεσε την κυβέρνηση να υποβάλει τις παρατηρήσεις της, εντός δύο μηνών. Επιπρόσθετα, η Επιτροπή ανέφερε ότι, αφού λάβει γνώση των παρατηρήσεων αυτών, ή σε περίπτωση που οι παρατηρήσεις δεν διαβιβαστούν εμπρόθεσμα, διατηρεί το δικαίωμα να προσφύγει στο Δικαστήριο. Στις 17.5.2017, η Νομική Υπηρεσία ζήτησε να ετοιμαστεί προσχέδιο απάντησης μέχρι τις 16.6.2017, τονίζοντας τη σοβαρότητα της κατάστασης. Το Υπουργείο Εξωτερικών με επιστολή ημερ. 29.6.2017, ενημέρωσε την ΕΕ ότι οι κατασκευαστικές εργασίες για την ΟΕΔΑ Λεμεσού έχουν ολοκληρωθεί και αναμένεται να λειτουργήσει τον Σεπτέμβριο του 2017, ενώ ο ΧΑΔΑ Κοτσιάτη αναμένεται να τεθεί εκτός λειτουργίας μέσα από δράσεις αποφόρτισης του που περιλάμβαναν τη μεταφορά μεικτών αποβλήτων της επαρχίας Λευκωσίας στην ΟΕΔΑ Κόσιης και ενίσχυση των συστημάτων χωριστής συλλογής. Η μεταφορά αποβλήτων στην ΟΕΔΑ Κόσιης δεν κατέστη δυνατή λόγω της ποινικής υπόθεσης που βρίσκεται σε εξέλιξη, σε σχέση με τη διαχείρισή της.

Στις 5.10.2016 προκηρύχθηκε νέος κλειστός διαγωνισμός, ο οποίος περιελάμβανε ειδική

δεσμευτική απαίτηση όπως ο νέος διαχειριστής της ΟΕΔΑ Κόσιης παραλαμβάνει και επεξεργάζεται μέχρι και 100.000 τόνους αποβλήτων από την επαρχία Λευκωσίας, ώστε να περιλαμβάνονται και τα απόβλητα από τον ΧΑΔΑ Κοτσιάτη, ωστόσο ο διαγωνισμός ακυρώθηκε από την Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών.

1.4 Εξέταση καταγγελίας EU PILOT ref. No. 5493/2013.

Με αφορμή ισχυρισμού της ΕΕ για επιπτώσεις από την υπερβόσκηση στην περιοχή «Natura 2000» του Ακάμα, το Τμήμα σε συνέχεια ενημέρωσης της ΕΕ, απέστειλε επιστολή ημερ. 14.12.2016 στην οποία αναφέρει ότι το Τμήμα Δασών προχώρησε σε αγορά υπηρεσιών για την εκπόνηση μελέτης βοσκοικανότητας και σχεδίου διαχείρισης της βόσκησης, η οποία ολοκληρώθηκε και ήδη, το υπό αναφορά Τμήμα ξεκίνησε την εφαρμογή των δράσεων που αναφέρονται στη μελέτη.

1.5 Προειδοποιητική επιστολή/ παράβαση αρ. 2014/4091.

Η ΕΕ απέστειλε στις 11.7.2014, προειδοποιητική επιστολή κατά της ΚΔ, λόγω παράβασης των άρθρων 6(3) και 12(1) της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Στην επιστολή της η Επιτροπή αναφέρει ότι, η παράβαση αφορά στην αδειοδότηση ανάπτυξης έργου που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, γήπεδα γκολφ και επαύλεις στην περιοχή «Πόλις-Γιαλιά» (ΤΚΣ, μέρος του δικτύου «Natura 2000»), χωρίς να έχουν τηρηθεί οι υποχρεώσεις του άρθρου 6(3) της Οδηγίας και την έλλειψη λήψης των αναγκαίων μέτρων, ώστε να θεσπιστεί και να τεθεί σε εφαρμογή ένα αποτελεσματικό σύστημα αυστηρής προστασίας των θαλάσσιων χελώνων *Caretta Caretta* και *Chelonia Mydas* στην περιοχή του κόλπου της Χρυσοχούς. Σε αλληλογραφία μεταξύ της ΚΔ και της ΕΕ, η Δημοκρατία ανέλυσε τις ενέργειες που υλοποιήθηκαν για τον εναρμονισμό με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ και δεσμεύτηκε να επαναλάβει τη διαδικασία δέουσας εκτίμησης για το υπό αναφορά έργο. Η ΕΕ, σε επιστολή της ημερ. 14.7.2017, αναφέρει ότι προκειμένου να μπορέσει να επιλυθεί η υπόθεση θετικά, η ΚΔ θα πρέπει να αξιολογήσει την παράμετρο της ανθρώπινης πίεσης στην παραλία και να συμπεριλάβει στη νέα έκθεση δέουσας εκτίμησης συγκεκριμένα και ενδεδειγμένα μέτρα περιορισμού των επιπτώσεων όσον αφορά στον φωτισμό και στη φωταύγεια.

1.6 Προειδοποιητική επιστολή/ παράβαση 2017/2060.

Η ΕΕ με επιστολή της ημερ. 18.5.2017 αναφέρει ότι η ΚΔ δεν απέστειλε στοιχεία για τις Οδηγίες 2012/19/ΕΕ σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), 2006/66/ΕΕ σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και 2008/98/ΕΕ για τα απόβλητα και καλεί τις κρατικές αρχές να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι κατόπιν εξασφάλισης χρονικής παράτασης από την ΕΕ μέχρι τις 18.8.2017, το Τμήμα ολοκλήρωσε και απέστειλε έγκαιρα προς την ΕΕ τις εκθέσεις αποβλήτων για τις πιο πάνω Οδηγίες.

1.7 Αίτηση παροχής πληροφοριών EU PILOT 6037/14/ENVI.

Η υπόθεση αφορά σε καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην ΕΕ για παράνομη εναπόθεση οχημάτων σε περιοχή του Δικτύου «Natura 2000» στον Αγρό και Άγιο Ιωάννη Αγρού, στην επαρχία Λεμεσού. Το θέμα εκδικάστηκε από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού και το Τμήμα ενημέρωσε τη Νομική Υπηρεσία, στις 16.1.2017, για τη μη συμμόρφωση του κατηγορούμενου με τη δικαστική απόφαση. Στις 27.3.2017 η ΕΕ ζήτησε ενημέρωση από την ΚΔ για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την επιβολή μέτρων εναντίον του κατηγορούμενου και εάν η περιοχή «Natura 2000» έχει αποκατασταθεί, σημειώνοντας ότι εξακολουθεί να λαμβάνει καταγγελίες σύμφωνα με τις οποίες τα υπό αναφορά οχήματα εξακολουθούν να βρίσκονται στην περιοχή.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα υπέβαλε νέο κατηγορητήριο εναντίον του κατηγορούμενου και ότι, κατόπιν εξασφάλισης γνωμάτευσης από τον Γενικό Εισαγγελέα, οι εμπλεκόμενες κοινότητες προκήρυξαν προσφορές για τη διαχείριση των οχημάτων, χωρίς όμως κάποια ανταπόκριση. Ως εκ τούτου, η Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού, προτίθεται να προχωρήσει σε επίταξη των συλλεκτών, προκειμένου να κατάσχει 16 λεωφορεία και ημιφορτηγά που βρίσκονται σε ανοικτά τεμάχια και από την πώληση τους, μέσω πλειστηριασμού των Κρατικών Αποθηκών, να αποζημιώσει τους συλλέκτες και τυχόν υπόλοιπο να διατεθεί σε κοινότητες.

1.8 Προειδοποιητική επιστολή και αιτιολογημένη γνώμη 2017/032.

Στις 25.1.2017, η ΕΕ απέστειλε προειδοποιητική επιστολή στην ΚΔ για τη μη κοινοποίηση των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/720 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29^{ης} Απριλίου 2015 σχετικά με την τροποποίηση της Οδηγίας 94/62/ΕΚ με σκοπό τη μείωση της κατανάλωσης των λεπτών πλαστικών σακούλων μεταφοράς.

Σχετικά με το θέμα αυτό ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα ετοίμασε προσχέδια για τροποποίηση της νομοθεσίας και έκδοσης Κανονισμών για τη μείωση της κατανάλωσης των λεπτών σακούλων μεταφοράς τα οποία, αφού τέθηκαν σε δημόσια διαβούλευση και ακρόαση, εξετάστηκαν και εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 8.6.2017. Ακολουθώντας το νομοσχέδιο και οι Κανονισμοί συζητήθηκαν από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Περιβάλλοντος και προωθήθηκαν για ψήφιση στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 25.10.2017.

1.9 Αίτηση παροχής πληροφοριών EU PILOT 8928/16/ENVI.

Στις 14.10.2016 η ΕΕ υπέδειξε στην ΚΔ ότι η εξαετής περίοδος για τον χαρακτηρισμό ΕΖΔ έχει εκπνεύσει για 36 ΤΚΣ, σε αντίθεση με τις πρόνοιες του άρθρου 4(4) της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας και ζήτησε διευκρινίσεις για τον κατάλογο των περιοχών που χαρακτηρίστηκαν ως ΕΖΔ, τον καθορισμό στόχων διατήρησης και τη θέσπιση μέτρων διατήρησης. Η ΚΔ απάντησε στις 21.12.2016, παραθέτοντας τις πληροφορίες που ζητήθηκαν και η ΕΕ επανήλθε στις 27.2.2017 ζητώντας επιπρόσθετες πληροφορίες και διευκρινίσεις για τα Υπουργικά Διατάγματα που αφορούν στα πιο πάνω. Το ΤΠ απέστειλε, στις 27.6.2017, επιστολή με όλες τις συμπληρωματικές πληροφορίες που ζητήθηκαν από την ΕΕ.

1.10 Αίτηση παροχής πληροφοριών EU PILOT 7882/15/ENVI.

Η υπόθεση αφορά στην ελλιπή εφαρμογή του άρθρου 6(3) της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Το ΤΠ υπέβαλε την απάντηση του σε δύο μέρη, στις 21.10.2015 και 30.10.2015, χωρίς να έχει επανέλθει έκτοτε η ΕΕ.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι δύο από τα έργα που αναφέρονται στις επιστολές αφορούν:

(α) Κατασκευή δημόσιου δρόμου που θα εξυπηρετεί αναπτύξεις και γκολφ στη ΖΕΠ «Ποταμός Παραμαλιού – CY5000009») για τον οποίο υπήρχε ειλημμένη Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου, η οποία προηγήθηκε της περιβαλλοντικής αξιολόγησης και δέουσας εκτίμησης και για την οποία το κράτος είχε προχωρήσει σε διαδικασία απαλλοτρίωσης. Η Περιβαλλοντική Αρχή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο δρόμος θα είχε αρνητικές μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στα είδη της ΖΕΠ, όμως λόγω της προαναφερόμενης απόφασης το έργο θα προχωρήσει.

(β) Κατασκευή Μαρίνας Αγίας Νάπας, για το οποίο έργο ενώ η Έκθεση Δέουσας Εκτίμησης κατέδειξε αρνητικές, με αναστρέψιμες επιπτώσεις, το κράτος επικαλούμενο τη διαδικασία του άρθρου 6(4) της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, κήρυξε το έργο ως δημοσίου συμφέροντος και προχώρησε στην αδειοδότησή του, ενημερώνοντας παράλληλα την ΕΕ, όπως προβλέπει η διαδικασία.

1.11 Αίτηση παροχής πληροφοριών EU PILOT 8708/16/ENVI.

Η ΕΕ με επιστολή της ημερ. 3.4.2017 επισημαίνει ότι η Οδηγία 2012/19/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4^{ης} Ιουλίου 2012, σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, δεν ενσωματώθηκε ορθά στο εθνικό δίκαιο.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε η ενσωμάτωση της υπό αναφορά Οδηγίας στο εθνικό δίκαιο έγινε με τους περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) (Τροποποιητικοί) Κανονισμούς του 2017 (ΚΔΠ 337/2017) οι οποίοι δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 20.10.2017 και κοινοποιήθηκαν στην ΕΕ στις 23.10.2017.

2. Αγορά υπηρεσιών.

Κατά το 2016 οι δαπάνες που διενήργησε το Τμήμα για αγορά υπηρεσιών ανήλθαν στα €190.316, σε σχέση με €62.068 το 2015.

2.1 Οικονομικός έλεγχος.

Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργήσαμε σε εννέα από τα 67 εντάλματα πληρωμής συνολικής αξίας €74.734, ο οποίος αντιστοιχεί στο 39% της αξίας του κονδυλίου, παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

(α) Για ορισμένα εντάλματα πληρωμής δεν τεκμηριώνεται η διενέργεια συμψηφισμού εσόδων και εξόδων της Δημοκρατίας.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να διενεργεί έλεγχο συμψηφισμού για όλους τους δικαιούχους πληρωμών. Επίσης, εισηγούμαστε όπως για να καθίσταται δυνατή η επιβεβαίωση της διενέργειας του ελέγχου του συμψηφισμού και για σκοπούς ομοιόμορφου χειρισμού του ελέγχου των ενταλμάτων πληρωμής, το κάθε ένταλμα πληρωμής που υπόκειται στον σχετικό έλεγχο, φέρει είτε τα απαιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία του ελέγχου είτε σημείωση για τη διενέργεια του ελέγχου και του εντάλματος πληρωμής στο οποίο επισυνάπτονται τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το λογιστήριο του Τμήματος διενεργεί πάντα έλεγχο συμψηφισμού για τιμολόγια άνω των €1.000, ωστόσο σε περιπτώσεις που ο δικαιούχος δεν τηρεί οφειλές, δεν επισυνάπτονται σχετικά δικαιολογητικά στο ένταλμα πληρωμής. Παρά ταύτα, για σκοπούς ομοιόμορφου χειρισμού, το Τμήμα θα εφαρμόσει την εισήγησή μας.

(β) Το Τμήμα αποδέχεται από τους επιθεωρητές τιμολόγια τα οποία ετοιμάζονται από τους ίδιους σε ηλεκτρονική μορφή και φέρουν την αρίθμηση που καταγράφουν οι ίδιοι οι χρήστες. Επίσημάναμε ότι, σύμφωνα με τις πρόνοιες της εγκυκλίου με αρ. 1669, ημερ. 16.11.2012 του Γενικού Λογιστηρίου, το Τμήμα οφείλει να αποδέχεται για πληρωμή μόνο φορολογικά τιμολόγια τα οποία προέρχονται είτε από προτυπωμένα μπλοκ τιμολογίων είτε από μηχανογραφικά συστήματα.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να εφαρμόζει τις πρόνοιες της υπό αναφορά εγκυκλίου.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα τηρήσει τις πρόνοιες της υπό αναφορά εγκυκλίου.

2.2 Έλεγχος συμμόρφωσης.

Κατά το 2016, το Τμήμα, δαπάνησε το συνολικό ποσό των €131.887 για την αγορά υπηρεσιών από 19 επιθεωρητές για τη διεξαγωγή ελέγχων και επιθεωρήσεων στις περιοχές των επαρχιών Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου και Αμμοχώστου/ Λάρνακας, για την εφαρμογή των περιβαλλοντικών νομοθεσιών. Αντικείμενο της σύμβασης των 15 από τους 19 επιθεωρητές είναι η διεξαγωγή ελέγχων για τα θέματα της ρύπανσης των νερών και του εδάφους και διαχείρισης των αποβλήτων και των υπόλοιπων τεσσάρων επιθεωρητών είναι η παρακολούθηση και έλεγχος των περιβαλλοντικών όρων των γνωματεύσεων που εκδίδει το ΤΠ. Σχετικά με το θέμα αυτό επισημάναμε τα ακόλουθα:

(α) Νομιμότητα της απόφασης για αγορά υπηρεσιών από επιθεωρητές για τη διεξαγωγή ελέγχων και επιθεωρήσεων για την εφαρμογή των περιβαλλοντικών νομοθεσιών. Στις 22.3.2016, το Τμήμα εξασφάλισε έγκριση, από το Υπουργείο Οικονομικών, για την πρόσληψη των 19 επιθεωρητών, σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να πληρούνται οι πρόνοιες της σχετικής με το θέμα νομοθεσίας, αλλά και των εγκυκλίων του Υπουργείου Οικονομικών. Σύμφωνα με το άρθρο 14(1)(ζ) του περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα Νόμου του 2016 (Ν.73(Ι)/2016), καθώς και με το άρθρο 15(ε) των περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμων του 2006 έως 2012 (Ν.12(Ι)/2006), οι οποίοι καταργήθηκαν με τον Ν.73(Ι)/2016, οι συμβάσεις απασχόλησης εξαιρούνται ρητά από το πεδίο εφαρμογής του Νόμου. Λόγω της υπό αναφορά εξαίρεσης, το Υπουργείο Οικονομικών, με την εγκύκλιο του αρ. 1372, ημερ. 17.9.2008, τόνισε ότι με τις συμβάσεις για αγορά υπηρεσιών δεν πρέπει να δημιουργείται οποιαδήποτε υπαλληλική σχέση, ούτε και να ενισχύεται με οποιοδήποτε τρόπο η στελέχωση του Τμήματος/ Υπουργείου. Σε αντίθετη περίπτωση, η πρόσληψη υπαλλήλων για την παροχή υπηρεσιών δεν μπορεί να γίνεται με βάση τον υπό αναφορά Νόμο, αλλά με την κανονική διαδικασία πρόσληψης υπαλλήλων, είτε σε έκτακτη βάση, σύμφωνα με τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας, είτε σε μόνιμη βάση, με τη δημιουργία και πλήρωση μόνιμων θέσεων.

Στις νέες εγκυκλίους του Υπουργείου Οικονομικών με αρ. 1517, ημερ. 14.5.2015 και 1767, ημερ. 16.6.2017 τονίζεται ότι οι παρεχόμενες από τον ανάδοχο υπηρεσίες δεν πρέπει να εμπίπτουν στις συνήθεις δραστηριότητες της αναθέτουσας αρχής, οι οποίες μπορούν να διεκπεραιωθούν από το προσωπικό της δημόσιας υπηρεσίας. Εκ τούτου, η σύναψη δημόσιων συμβάσεων για παροχή υπηρεσιών δεν πρέπει, όπως ρητά αναφέρεται και στην οικεία νομοθεσία, να αφορά σε συμβάσεις εργασίας οι οποίες ενισχύουν με οποιοδήποτε τρόπο τη στελέχωση των Υπουργείων/ Τμημάτων/ Υπηρεσιών, αλλά σε παρεχόμενες εργασίες που εξυπακούουν την παροχή υπηρεσιών υπό μορφή εκθέσεων/ παραδοτέων ή άλλως πως, στη βάση προκαθορισμένων κριτηρίων αποδοχής.

Από τον έλεγχο που διενεργήσαμε διαπιστώσαμε ότι οι 19 συμβάσεις που σύνηψε το Τμήμα με τους 18 επιθεωρητές (ένας επιθεωρητής συνήψε δύο συμβάσεις) δεν δημιουργούν οποιαδήποτε υπαλληλική σχέση μεταξύ του Τμήματος και των επιθεωρητών, ενισχύουν όμως τη στελέχωση του Τμήματος. Οι επιθεωρητές εκτελούν καθήκοντα που εμπίπτουν στις συνήθεις και κύριες δραστηριότητες του Τμήματος, τα οποία όπως μας πληροφόρησε το Τμήμα, δεν μπορούν να διεκπεραιωθούν υπό άλλες συνθήκες, λόγω σημαντικής υποστελέχωσής του. Η εγκύκλιος με αρ. 1767, ημερ. 16.6.2017 επισημαίνει ότι για να μην παραπέμπει η δημόσια σύμβαση για παροχή υπηρεσιών σε συμβάσεις εργασίας οι οποίες αποσκοπούν στην ενίσχυση της στελέχωσης των Υπουργείων/ Τμημάτων/ Υπηρεσιών, θα πρέπει στη συμφωνία να διατυπώνεται η ανάγκη ως αυτοτελής εργασία και να ανατίθεται ολόκληρη σε ανάδοχο/ αναδόχους, χωρίς να παρέχονται οποιαδήποτε δικαιώματα ή/και ωφελήματα και όπου είναι εφικτό, η υλοποίηση της

σύμβασης και η καταβολή της αμοιβής να συνδέεται με την υποβολή παραδοτέων, ανάλογα με το ιδιαίτερο αντικείμενο της σύμβασης π.χ. αξιολογήσεις, εκθέσεις. Σχετικά με το θέμα αυτό παρατηρήσαμε ότι οι συμβάσεις που αφορούν στην πρόσληψη των 15 από τους 18 επιθεωρητές, οι οποίοι προσλήφθηκαν για τη διεξαγωγή ελέγχων για τα θέματα της ρύπανσης των νερών και του εδάφους και διαχείρισης των αποβλήτων αναφέρονται στην παροχή υπηρεσιών ως αυτοτελής εργασία π.χ. συγκεκριμένος αριθμός εκθέσεων/παραδοτέων, ενώ οι συμβάσεις που αφορούν στην πρόσληψη των υπόλοιπων τριών επιθεωρητών δεν προνοούν για την υποβολή συγκεκριμένου παραδοτέου αντικείμενου. Δεδομένων των πιο πάνω φαίνεται ότι οι όροι εντολής των συμβάσεων για αγορά υπηρεσιών από τους τρεις επιθεωρητές για την παρακολούθηση και έλεγχο των περιβαλλοντικών όρων των γνωματεύσεων που εκδίδει το Τμήμα δεν συνάδουν με τις πρόνοιες της εγκυκλίου με αρ. 1767.

(β) Οι νομοθεσίες βάσει των οποίων προσλήφθηκαν οι 15 από τους 18 επιθεωρητές (οι περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμοι του 2002 μέχρι 2013, ο περί Βιομηχανικών Εκπομπών (Ολοκληρωμένη Πρόληψη και Έλεγχος της Ρύπανσης) Νόμος του 2013, οι περί Αποβλήτων Νόμοι του 2011 μέχρι 2016, οι περί Συσκευασιών και περί Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμοι του 2002 μέχρι 2012, ο περί Εκπομπών Ορισμένων Φθοριούχων Αερίων του Θερμοκηπίου Νόμος του 2010 και ο περί Ουσιών που Καταστρέφουν τη Στιβάδα του Όζοντος Νόμος του 2011) προνοούν για την πρόσληψη επιθεωρητών με αγορά υπηρεσιών και συγκεκριμένα διαλαμβάνουν ότι οι επιθεωρητές που διορίζονται δυνάμει των υπό αναφορά νομοθεσιών μπορεί να είναι πρόσωπα που δεν υπηρετούν στη δημόσια υπηρεσία και τα οποία κρίνει ο Υπουργός ΓΑΑΠ ότι κατέχουν κατάλληλα προσόντα να ασκούν τις εξουσίες και τα καθήκοντα του επιθεωρητή. Ωστόσο, οι νομοθεσίες βάσει των οποίων προσλήφθηκαν οι άλλοι τρεις επιθεωρητές δεν περιλαμβάνουν παρόμοια πρόνοια (οι περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμοι του 2005 έως 2014 και ο περί της Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Σχέδια και/ή Προγράμματα Νόμος του 2005).

Δεδομένων των πιο πάνω φαίνεται ότι η ανάθεση σε επιθεωρητές, μέσω αγοράς υπηρεσιών, της παρακολούθησης και του ελέγχου των περιβαλλοντικών όρων των γνωματεύσεων που εκδίδει το Τμήμα, δεν καλύπτεται από την υφιστάμενη νομοθεσία.

Σύσταση: Εισηγούμαστε όπως το Τμήμα, πριν προχωρήσει σε ανανεώσεις των υφιστάμενων συμβάσεων των επιθεωρητών για το έτος 2018, εξασφαλίσει γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα αναφορικά με τη νομιμότητα των όρων εντολής των διαγωνισμών, έτσι ώστε να υπάρξει συμμόρφωση με τις διατάξεις των εγκυκλίων του Υπουργείου Οικονομικών αναφορικά με τη σύναψη συμβάσεων για αγορά/μίσθωση υπηρεσιών. Επίσης εισηγούμαστε όπως το Τμήμα εξασφαλίσει νομική γνωμάτευση για τη δυνατότητα ανάθεσης καθηκόντων σε επιθεωρητές, μέσω αγοράς υπηρεσιών, που αφορούν σε παρακολούθηση και έλεγχο των περιβαλλοντικών όρων των γνωματεύσεων που εκδίδει το Τμήμα.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι πριν την ανανέωση των συμβάσεων των επιθεωρητών που προσλήφθηκαν για την παρακολούθηση και έλεγχο των περιβαλλοντικών όρων των γνωματεύσεων που εκδίδει το Τμήμα, θα διασφαλιστεί η συμπερίληψη στις συμβάσεις των υπό αναφορά επιθεωρητών, πρόνοιας για την υποβολή συγκεκριμένου αριθμού παραδοτέων, ώστε να πληρούνται οι διατάξεις των εγκυκλίων του Υπουργείου Οικονομικών που αφορούν στη σύναψη συμβάσεων για αγορά υπηρεσιών. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, το Τμήμα, για σκοπούς εναρμόνισης με την Οδηγία 2014/52/ΕΕ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, κατέθεσε στη Βουλή των Αντιπροσώπων, για ψήφιση, νομοσχέδιο για την αντικατάσταση των περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από

Ορισμένα Έργα Νόμων του 2005 έως 2014. Ο αναθεωρημένος Νόμος θα πληροί τις πρόνοιες της υπό αναφορά Οδηγίας και θα περιλαμβάνει επίσης πρόνοια για σύναψη σύμβασης για αγορά υπηρεσιών για πρόσληψη ατόμων εκτός δημόσιας υπηρεσίας ως επιθεωρητές, κατόπιν έγκρισης του Υπουργού Οικονομικών και θα καθορίζει αναλυτικά τα καθήκοντα των εν λόγω επιθεωρητών. Ενόψει της σύστασής μας, το Τμήμα θα προχωρήσει άμεσα και πριν την ανανέωση των υφιστάμενων συμβάσεων, στην ετοιμασία Κανονισμών που να καθορίζουν τα καθήκοντα των επιθεωρητών. Ως εκ τούτου δεν θα χρειαστεί η εξασφάλιση σχετικών γνωματεύσεων από τον Γενικό Εισαγγελέα.

(γ) Άσκηση εποπτείας στους επιθεωρητές. Σύμφωνα με την εγκύκλιο με αρ. 1517, ημερομηνίας 14.5.2015 του Υπουργείου Οικονομικών, η αυστηρή τήρηση των προτύπων εγγράφων ως προς τη διοίκηση/ διαχείριση του έργου αποτελεί εχέγγυο διασφάλισης ώστε να μην παραπέμπουν οι συμβάσεις αγοράς υπηρεσιών σε μισθωτή εργασία. Σκοπός της διαδικασίας που προβλέπεται για τη σύναψη συμβάσεων είναι η αποφυγή της εποπτείας του Ανάδοχου με την έννοια της ιεραρχικής εποπτείας ενός δημόσιου/μισθωτού υπάλληλου. Για τον σκοπό αυτό η εποπτεία του Ανάδοχου δεν πρέπει να ασκείται από ανώτερα στελέχη του Αναδόχου, στο πλαίσιο των υφιστάμενων εποπτικών καθηκόντων τους, αλλά από «Καθοδηγητική Επιτροπή» αποτελούμενη από ανώτερα στελέχη του Αναδόχου, η οποία επιβλέπει, συντονίζει τη συνολική πρόοδο υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης και την υλοποίηση των δραστηριοτήτων του, καθορίζει τις προτεραιότητες, παρέχει κατευθύνσεις, αξιολογεί και εγκρίνει τα αποτελέσματα (παραδοτέα και αναφορές). Από τον έλεγχο που διενεργήσαμε διαπιστώσαμε ότι το Τμήμα ασκεί εποπτεία στους επιθεωρητές μέσω των Ανώτερων Λειτουργών των Τομέων στους οποίους εμπίπτουν τα καθήκοντα που ασκούν, δηλαδή ακολουθείται η διαδικασία της ιεραρχικής εποπτείας ενός δημόσιου/ μισθωτού υπαλλήλου.

Σύσταση: Για σκοπούς εφαρμογής των προνοιών της υπό αναφορά εγκυκλίου το Τμήμα πρέπει να ορίσει Καθοδηγητική Επιτροπή η οποία θα είναι υπεύθυνη για την επίβλεψη και τον συντονισμό της υλοποίησης του αντικειμένου των συμβάσεων.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα εφαρμόσει την εισήγησή μας.

(δ) Εγγύηση πιστής εκτέλεσης των συμβάσεων. Σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης οι επιθεωρητές πρέπει να προσκομίσουν εγγύηση πιστής εκτέλεσης της σύμβασης, η οποία θα τους επιστραφεί μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης, δηλαδή την ολοκλήρωση των επιθεωρήσεων και την υποβολή της ετήσιας έκθεσης επιθεωρήσεων και ύστερα από την εκκαθάριση των τυχόν απαιτήσεων από τους δύο συμβαλλόμενους. Παρατηρήσαμε ότι οι εγγυητικές επιστολές πιστής εκτέλεσης που υποβλήθηκαν από τους ανάδοχους προς το Τμήμα, έφεραν διαφορετικές ημερομηνίες λήξης, οι οποίες κυμαίνονταν από έξι ημέρες πριν τη λήξη της σύμβασης μέχρι και 28 μήνες μετά τη λήξη της σύμβασης, ενδεχομένως για να καλυφθεί και η περίοδος των δύο πιθανών ανανεώσεων της σύμβασης.

Σύσταση: Εισηγούμαστε όπως, για σκοπούς ομοιομορφίας αλλά και διασφάλισης του Τμήματος σε περίπτωση αποτυχίας του αναδόχου να εκπληρώσει τις απορρέουσες από τη σύμβαση υποχρεώσεις του, το Τμήμα συστήσει στους αναδόχους την προσκόμιση εγγυητικής επιστολής πιστής εκτέλεσης με ημερομηνία λήξης τουλάχιστον δύο μηνών μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα εφαρμόσει την εισήγησή μας.

(ε) Όπως αναφέρουμε και στην παράγραφο 2.2 (α) πιο πάνω, στους όρους εντολής των διαγωνισμών με αρ. 17, 18, 19 και 24 του 2016, για την αγορά υπηρεσιών από τρεις επιθεωρητές για την παρακολούθηση και έλεγχο των περιβαλλοντικών όρων των γνωματεύσεων που εκδίδει το ΤΠ δεν γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στο παραδοτέο

αντικείμενο π.χ. αριθμός επιθεωρήσεων που θα πρέπει να διεξαχθούν στο πλαίσιο των συμβάσεων, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η επίβλεψη της συνολικής προόδου υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης. Αναφέρεται σχετικά ότι στο πλαίσιο των τεσσάρων συμβάσεων οι επιθεωρητές πραγματοποίησαν 63, 44, 47 και 48, αντίστοιχα, επιθεωρήσεις σε έργα υπό παρακολούθηση για έλεγχο των όρων του ΤΠ και ετοίμασαν μηδέν, 5, 14, και μηδέν, αντίστοιχα, καταλόγους με περιβαλλοντικούς όρους για την παρακολούθηση, 15, μηδέν, 10 και 24, αντίστοιχα, επιστολές και μηδέν, 1, 3 και 2, αντίστοιχα, προσχέδια γνωματεύσεων.

Σύσταση: Επιβάλλεται όπως στους όρους εντολής των διαγωνισμών για αγορά υπηρεσιών από επιθεωρητή συμπεριλαμβάνεται πρόνοια για το παραδοτέο αντικείμενο υπό μορφή επιθεωρήσεων, εκθέσεων, αξιολογήσεων κλπ, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατός ο έλεγχος της υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα εφαρμόσει τη σύσταση της Υπηρεσίας μας.

(στ) Σύμφωνα με τους όρους εντολής των 15 επιθεωρητών από τους οποίους το Τμήμα αγόρασε υπηρεσίες για τη διεξαγωγή ελέγχων για τα θέματα της ρύπανσης των νερών και του εδάφους και διαχείρισης των αποβλήτων και της υλοποίησης του αντικειμένου των συμβάσεών τους, θα έπρεπε ο κάθε επιθεωρητής να διεξάγει 300 περίπου τακτικούς ή/και έκτακτους ελέγχους σε εγκαταστάσεις ή οχήματα που αφορούν παραγωγούς αποβλήτων και στα σημεία συλλογής αποβλήτων ή άλλες εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων. Για σκοπούς εξακρίβωσης του βαθμού αξιοποίησης των επιθεωρητών από το Τμήμα και της υλοποίησης των όρων της σύμβασής τους, διενεργήσαμε δειγματοληπτικό έλεγχο στις ετήσιες/μηνιαίες εκθέσεις πέντε επιθεωρητών (αρ. συμβάσεων 9 και 13/2016) και διαπιστώσαμε ότι οι υπό αναφορά επιθεωρητές διεξήγαγαν στα πλαίσια των συμβάσεων τους 310, 364, 278, 300 και 232 ελέγχους, αντίστοιχα. Δεδομένων των πιο πάνω αποτελεσμάτων φαίνεται ότι το Τμήμα δεν διενεργούσε ορθό προγραμματισμό και ανάθεση των επιθεωρήσεων με αποτέλεσμα αφενός να μην επιτυγχάνεται ομοιόμορφη αξιοποίηση των επιθεωρητών και αφετέρου ορισμένοι επιθεωρητές να μην έχουν ικανοποιήσει πλήρως τους όρους της σύμβασης.

Σύσταση: Για σκοπούς υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης και ικανοποιητικής αξιοποίησης των επιθεωρητών, επιβάλλεται όπως το Τμήμα διενεργεί ορθό προγραμματισμό για τη διεξαγωγή των επιθεωρήσεων και παρακολουθεί στενά την υλοποίηση των συμβάσεων, έτσι ώστε να εντοπίζει έγκαιρα τυχόν αποκλίσεις και να λαμβάνει διορθωτικά μέτρα.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα γίνει προσπάθεια για συμμόρφωση με τη σύστασή μας.

(ζ) Καταχώριση εγγράφων στους φακέλους του αρχείου. Διαπιστώσαμε ότι σημαντικά έγγραφα που αφορούσαν στη διαδικασία των διαγωνισμών και στην υλοποίηση των συμβάσεων δεν ήταν καταχωρισμένα στους αντίστοιχους φακέλους του αρχείου που εξετάστηκαν (αρ. διαγωνισμών 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 24/2016) π.χ. έγγραφα διαγωνισμού, προσφορές που υποβλήθηκαν, μηνιαίες και ετήσιες εκθέσεις των επιθεωρητών, πληρωμές προς τους επιθεωρητές. Η απουσία των εγγράφων ή η μη έγκαιρη καταχώρισή τους στους φακέλους δυνατόν να έχει ως αποτέλεσμα σημαντικές πληροφορίες να μην περιέλθουν έγκαιρα ή και καθόλου στην αντίληψή μας κατά τον έλεγχο ή/και των αρμοδίων λειτουργών για έγκαιρο χειρισμό.

Σύσταση: Επιβάλλεται όπως όλα τα σχετικά έγγραφα για τη διεξαγωγή των διαγωνισμών και την υλοποίηση των συμβάσεων, αφού καταγραφούν στα αντίστοιχα μητρώα προσφορών και συμβολαίων, καταχωρίζονται έγκαιρα στους φακέλους του αρχείου.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα προωθήσει την εφαρμογή της σύστασής μας.

(η) Ετοιμασία μηνιαίων καταστάσεων επιθεωρήσεων. Παρατηρήθηκε ότι οι επιθεωρητές δεν καταγράφουν σημαντικές πληροφορίες στις μηνιαίες καταστάσεις επιθεωρήσεων π.χ. αποτελέσματα από κάθε έλεγχο, χρονικό περιθώριο συμμόρφωσης και στοιχεία για την πληρωμή των εξωδίκων, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η ολοκληρωμένη ενημέρωση για την εργασία τους και η παρακολούθηση των ευρημάτων από τις επιθεωρήσεις που διεξάγουν.

Σύσταση: Για να καθίσταται δυνατή η παρακολούθηση της υλοποίησης της σύμβασης επιβάλλεται όπως το Τμήμα συστήσει στους επιθεωρητές να συμπληρώνουν κατάλληλα τις μηνιαίες καταστάσεις επιθεωρήσεων.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα προωθήσει την εφαρμογή της σύστασής μας.

(θ) Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι, από το 2013 και μετά, λόγω υποστελέχωσης, καλύπτει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις περιβαλλοντικές νομοθεσίες για διεξαγωγή επιθεωρήσεων για θέματα της ρύπανσης των νερών και του εδάφους και της διαχείρισης των αποβλήτων μέσω αγοράς υπηρεσιών από επιθεωρητές. Επισημαίνουμε ότι οι συμβάσεις που συνήψε το Τμήμα με τους επιθεωρητές κατά το 2016, προνοούν για το ενδεχόμενο δύο ανανεώσεων, κατά τα έτη 2017 και 2018. Αναφέρεται ότι οι συμβάσεις αφορούν περίοδο 7,5 μηνών για κάθε έτος και ότι, πέραν της περιόδου αυτής, όπως πληροφορηθήκαμε από το Τμήμα, δεν διενεργούνται άλλες επιθεωρήσεις ούτε παρακολουθήσεις των προηγούμενων ευρημάτων από το υφιστάμενο προσωπικό του Τμήματος. Επιπρόσθετα, η διευθέτηση της διενέργειας των επιθεωρήσεων αποκλειστικά μέσω αγοράς υπηρεσιών έχει ως αποτέλεσμα το Τμήμα να στερείται της πρακτικής εμπειρίας που αποκτούν οι επιθεωρητές. Επισημάναμε επίσης τη δυσκολία παρουσίασης του ιδιώτη επιθεωρητή στο Δικαστήριο για μαρτυρία, όταν οι υποθέσεις εκδικάζονται σε περίοδο κατά την οποία ο επιθεωρητής δεν εργοδοτείται πλέον από το Τμήμα.

Σύσταση: Εισηγούμαστε όπως το Τμήμα εξετάσει το θέμα της μακροχρόνιας ανάθεσης επιθεωρήσεων σε επιθεωρητές μέσω αγοράς υπηρεσιών με σκοπό την εξεύρεση λύσεων για αντιμετώπιση των αδυναμιών που αναφέρονται πιο πάνω.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι πέρα της χρονικής επέκτασης της διάρκειας των επόμενων συμβολαίων αγοράς υπηρεσιών από επιθεωρητές από 7,5 σε 10 μήνες, δεν υπάρχουν άλλες ενέργειες που μπορούν να προωθηθούν για την αντιμετώπιση των υπό αναφορά αδυναμιών και ως εκ τούτου το Τμήμα θα αναμένει τη δημιουργία Κλάδου Ελέγχου στο Τμήμα που θα στελεχώνεται με μόνιμο προσωπικό.

3. Καθορισμός Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (ΕΖΔ).

3.1 Γενικά.

Σύμφωνα με το άρθρο 13 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015 (Ν.153(Ι)/2003), όταν μια περιοχή η οποία προτείνεται για ΤΚΣ υιοθετείται ως ΤΚΣ από την Επιτροπή, ο Υπουργός ΓΑΑΠ κηρύσσει την εν λόγω περιοχή, με γνωστοποίηση που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, ως ΕΖΔ εντός τεσσάρων χρόνων από την υιοθέτησή της ως ΤΚΣ. Το σχετικό Διάταγμα καθορίζει, μεταξύ άλλων, τη σημασία της ΕΖΔ, τους κινδύνους υποβάθμισης ή καταστροφής που απειλούν την εν λόγω ΕΖΔ και την υποχρέωση πρόληψης και αποφυγής της υποβάθμισης των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων των ειδών, καθώς και των οχλήσεων που έχουν επιπτώσεις στα είδη για τα οποία οι ΕΖΔ έχουν ορισθεί. Αναφέρεται ότι το αντίστοιχο άρθρο 4(4) της κοινοτικής Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη

Διατήρηση των Φυσικών Οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, προνοεί για περίοδο έξι χρόνων για τον ορισμό της ΤΚΣ ως ΕΖΔ. Σύμφωνα με το άρθρο 15(1) των υπό αναφορά Νόμων, ο Υπουργός ΓΑΑΠ, μετά από γραπτή γνωμοδότηση της Επιστημονικής Επιτροπής, εκδίδει Διάταγμα Διαχείρισης και Προστασίας της Φύσης για την ΕΖΔ, το οποίο δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, βάσει του οποίου απαγορεύει συγκεκριμένη δραστηριότητα ή λειτουργία, διατάζει την ανάληψη συγκεκριμένης δραστηριότητας ή λειτουργίας και καθορίζει συγκεκριμένα μέτρα διατήρησης και σχέδια διαχείρισης. Αντίστοιχα, το άρθρο 6 της υπό αναφορά Οδηγίας, επισημαίνει ότι, για τις ΕΖΔ, τα κράτη μέλη καθορίζουν τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που ενδεχομένως συνεπάγονται ειδικά ενδεδειγμένα σχέδια διαχείρισης και τα δέοντα κανονιστικά, διοικητικά ή συμβατικά μέτρα που ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις των τόπων. Σχετικά με το θέμα αυτό επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

3.2 Κήρυξη περιοχών ως ΕΖΔ.

Μέχρι σήμερα βρίσκονται ενταγμένες στο Δίκτυο «Natura 2000» 65 περιοχές στην Κύπρο, εκ των οποίων οι 40 έχουν καθοριστεί ως ΤΚΣ. Από τους 40 ΤΚΣ, μόνο οι 29 έχουν κηρυχθεί ως ΕΖΔ ενώ για έξι ΤΚΣ, εκκρεμεί μέχρι σήμερα η ολοκλήρωση της διαδικασίας, παρά το γεγονός ότι, βάσει της υπό αναφορά κοινοτικής Οδηγίας, έχει εκπνεύσει η προβλεπόμενη περίοδος των έξι ετών από την ημερομηνία ένταξής τους στο Δίκτυο. Οι υπό αναφορά περιοχές είναι δασικές (Δάσος Μαχαιρά, Εθνικό Δασικό Πάρκο Ποταμός Λιοπετρίου, Κάβο Γκρέκο, Δάσος Λεμεσού, Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους και Δάσος Σταυροβουνίου) και ως εκ τούτου η κήρυξή τους ως ΕΖΔ πρέπει να γίνει σε συνεργασία με το Τμήμα Δασών. Για τους υπόλοιπους πέντε ΤΚΣ το Τμήμα δεν προωθεί άμεσα ενέργειες για την κήρυξη τους ως ΕΖΔ. Οι τέσσερις εκ των πέντε υπό αναφορά ΤΚΣ προβλέπεται να ενοποιηθούν και να δημιουργήσουν την περιοχή «Δάσος Πάφου» και για τον σκοπό αυτό το Τμήμα προωθεί τις διαδικασίες ενοποίησης και επανακαθορισμού της νέας περιοχής ως ΤΚΣ και στη συνέχεια ως ΕΖΔ (Περιοχές Πλατύ, Κοιλάδα Κέδρων-Κάμπος, Αγιάτης, Σταυρός της Ψώκας-Καρκαβάς). Ο πέμπτος ΤΚΣ είναι η Χερσόνησος Ακάμα, για τον οποίο η εξαετής περίοδος για κήρυξή του ως ΕΖΔ έληξε τον Νοέμβριο του 2017. Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι προωθεί ενέργειες για την ολοκλήρωση της διαδικασίας γνωστοποίησης της εν λόγω περιοχής ως προτεινόμενο ΤΚΣ από τον Υπουργό ΓΑΑΠ, απόφαση η οποία ακυρώθηκε, στις 24.4.2016 από το Δικαστήριο κατόπιν προσφυγής και στη συνέχεια θα προωθήσει ενέργειες για την κήρυξη της περιοχής ως ΕΖΔ. Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ακόμη ότι δεν ανησυχεί για τυχόν κυρώσεις από την ΕΕ για την καθυστέρηση που παρουσιάζεται στην κήρυξη των ΕΖΔ καθώς και άλλα κράτη μέλη παρουσιάζουν παρόμοια καθυστέρηση στο συγκεκριμένο θέμα.

Σύσταση: Για σκοπούς προστασίας και διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος εντός των ΤΚΣ, το Τμήμα πρέπει να προωθήσει άμεσα ενέργειες για κήρυξη όλων των δασικών ΤΚΣ και της Χερσονήσου Ακάμα ως ΕΖΔ, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 13 των υπό αναφορά Νόμων. Για τον σκοπό αυτό εισηγούμαστε όπως ετοιμαστεί χρονοδιάγραμμα ενεργειών το οποίο να παρακολουθείται κατά τακτά διαστήματα και τυχόν παρεκκλίσεις από αυτό να δικαιολογούνται δεόντως.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι ήδη έχουν κοινοποιηθεί στην ΕΕ χρονοδιαγράμματα ενεργειών και σε περιπτώσεις αποκλίσεων, ενημερώνεται σχετικά η ΕΕ. Παρά το γεγονός ότι στόχος του Τμήματος είναι η τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων, αυτό δεν είναι εφικτό πάντοτε λόγω της πολυπλοκότητας της νομοθεσίας και της χρονοβόρας διαδικασίας που απαιτείται για την εφαρμογή της.

3.3 Έκδοση Διατάγματος Διαχείρισης και Προστασίας της Φύσης.

Μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί Διατάγματα Διαχείρισης και Προστασίας της Φύσης μόνο για τέσσερις από τις 29 περιοχές που έχουν κηρυχθεί ως ΕΖΔ (Κοιλάδα Διαρίζου, Βουνί

Παναγιάς, Ξερός Ποταμός, Λίμνη Ορόκλινης). Από τα υπό αναφορά Διατάγματα, τα τρία έχουν εκδοθεί το 2011 και συνεπώς, όπως μας πληροφόρησε το Τμήμα, χρήζουν επικαιροποίησης. Το Τμήμα μάς πληροφόρησε επίσης ότι λόγω του ότι η διαδικασία έκδοσης του Διατάγματος είναι χρονοβόρα, αναμένεται μέχρι τα τέλη του 2017 να ολοκληρωθεί η διαδικασία για έκδοση μόνο ενός ακόμη Διατάγματος (Περιοχή Πόλις-Γιαλιά).

Σύσταση: Για σκοπούς ολοκλήρωσης του νομικού πλαισίου διαχείρισης της κάθε περιοχής και αποτελεσματικότερης παρακολούθησης και επόπτευσης των ΕΖΔ, το Τμήμα πρέπει να επισπεύσει τις διαδικασίες για έκδοση των Διαταγμάτων Διαχείρισης και Προστασίας της Φύσης για όλες τις ΕΖΔ βάσει των διατάξεων του άρθρου 15 των υπό αναφορά Νόμων.

4. Διοικητικά πρόστιμα.

Κατά το έτος 2016 οι εισπράξεις από διοικητικά πρόστιμα που επέβαλε το Τμήμα ανήλθαν στα €39.290 έναντι €30.540 το 2015. Από έλεγχο που διενεργήθηκε στη διαδικασία παρακολούθησης των ανείσπρακτων εξωδίκων παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Το Τμήμα τηρεί στα Κεντρικά Γραφεία δύο μητρώα εξωδίκων: το ένα τηρείται από το λογιστήριο για σκοπούς παρακολούθησης των ανείσπρακτων εξωδίκων και το άλλο από αρμόδιο λειτουργό, για σκοπούς παρακολούθησης των μέτρων που λαμβάνονται για την είσπραξη τους. Από έλεγχο που διενεργήσαμε παρατηρήσαμε ότι τα δύο μητρώα δεν παρουσιάζουν την ίδια πληροφόρηση αναφορικά με τα ανείσπρακτα εξώδικα καθώς και ότι το δεύτερο μητρώο δεν είναι επικαιροποιημένο.

(β) Η παρακολούθηση των εξωδίκων γίνεται ανά επαρχία, από αρμόδιο υπάλληλο που εδρεύει στο Γραφείο κάθε επαρχίας, ο οποίος είναι υπεύθυνος και για την κοινοποίηση της σχετικής πληροφόρησης, για ενημέρωση των μητρώων εξωδίκων που τηρούνται στα Κεντρικά Γραφεία. Διαπιστώσαμε ότι δεν ασκείται πλήρης και τακτικός έλεγχος από Ανώτερο Λειτουργό στους υπό αναφορά αρμόδιους υπάλληλους, ούτε υπάρχει εγκεκριμένη καταγεγραμμένη διαδικασία παρακολούθησης των εξωδίκων. Ως εκ τούτου, παρατηρήσαμε ότι εναπόκειται στην κρίση του κάθε αρμόδιου υπάλληλου να αποφασίζει για όλα τα μέτρα που θα προωθήσει και τον βαθμό αυστηρότητας που θα επιδείξει για την είσπραξη των εξωδίκων. Επίσης, παρατηρήσαμε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η ετοιμασία και η αποστολή προς τη Νομική Υπηρεσία, έκθεσης γεγονότων για τα ανείσπρακτα εξώδικα δεν γίνεται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος καθώς και ότι δεν ζητείται ενημέρωση από τη Νομική Υπηρεσία ή τον ιδιώτη δικηγόρο στον οποίο ανατέθηκε, από τη Νομική Υπηρεσία, ο χειρισμός της υπόθεσης, αναφορικά με το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η παρακολούθηση της κάθε υπόθεσης εξωδίκου. Παρατηρήσαμε επίσης ότι, προκύπτει καθυστέρηση στην κοινοποίηση της πληροφόρησης για την εξέλιξη των εξωδίκων προς τους αρμόδιους στα Κεντρικά Γραφεία, με αποτέλεσμα τα μητρώα εξωδίκων να μην είναι επικαιροποιημένα. Επισημάναμε ότι, η μη έγκαιρη λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων για την είσπραξη των εξωδίκων αφενός αυξάνει τις πιθανότητες αυτά να καταστούν επισφαλή ενώ αφετέρου δεν επιτυγχάνεται ο σκοπός αποθάρρυνσης των παρανομώντων για συνέχιση ή επανάληψη των παράνομων δραστηριοτήτων τους.

(γ) Σε ορισμένες περιπτώσεις, η εξασφάλιση έγκρισης από τον Διευθυντή για διαγραφή εξωδίκου έγινε προφορικά, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατός ο έλεγχος της διαδικασίας.

(δ) Τα εξώδικα στα μητρώα εξωδίκων δεν καταγράφονται κατά είδος π.χ. νομοθεσία και κατά αύξοντα αριθμό, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η παρακολούθησή τους.

(ε) Σε δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργήσαμε σε ανείσπρακτα εξώδικα που παρουσιάζονται στο μητρώο εξωδίκων που τηρεί το λογιστήριο του Τμήματος, στο πλαίσιο του οποίου επιλέξαμε τυχαίο δείγμα 12 από τα 18 και 7 από τα 21 εξώδικα που εκδόθηκαν κατά τα έτη 2015 και 2016, αντίστοιχα και τα 3 εξώδικα που εκδόθηκαν κατά την περίοδο 1.1-15.6.2017 και τα οποία παρέμεναν ανείσπρακτα μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου μας στις 28 Ιουλίου 2017, διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

- (i) Για πέντε από τα έξι εξώδικα που εκδόθηκαν το 2015, για τα οποία έπρεπε να προωθηθούν νομικά μέτρα εναντίον των παρανομούντων και τα οποία παρέμειναν ανείσπρακτα μέχρι τις 28.7.2017, η έκθεση γεγονότων ετοιμάστηκε και στάληκε με καθυστέρηση οκτώ μέχρι και 19 μήνες περίπου μετά τη λήξη της χρονικής περιόδου αποπληρωμής τους. Από τις υπό αναφορά έξι περιπτώσεις εξωδίκων, οι τέσσερις παρακολουθούνται από τη Νομική Υπηρεσία, εκ των οποίων για δύο το Τμήμα δεν ζήτησε μέχρι σήμερα οποιαδήποτε ενημέρωση για την εξέλιξή τους.
- (ii) Για τέσσερα από τα πέντε εξώδικα που εκδόθηκαν το 2016, για τα οποία έπρεπε να προωθηθούν νομικά μέτρα εναντίον των παρανομούντων και τα οποία παρέμειναν ανείσπρακτα μέχρι τις 28.7.2017, η έκθεση γεγονότων ετοιμάστηκε και στάληκε με καθυστέρηση πέντε και 11 μήνες περίπου μετά τη λήξη της χρονικής περιόδου αποπληρωμής τους, ενώ για ένα εξώδικο, το οποίο εκδόθηκε στις 28.6.2016, δεν είχε σταλεί η έκθεση γεγονότων προς τη Νομική Υπηρεσία. Για τις υπό αναφορά τέσσερις περιπτώσεις εξωδίκων που παρακολουθούνται από τη Νομική Υπηρεσία, το Τμήμα δεν ζήτησε μέχρι σήμερα οποιαδήποτε ενημέρωση για την εξέλιξή τους.
- (iii) Για τα δύο εξώδικα που εκδόθηκαν στις 16.1.2017 και 8.6.2017, αντίστοιχα, για τα οποία έπρεπε να προωθηθούν νομικά μέτρα εναντίον των παρανομούντων και τα οποία παρέμειναν ανείσπρακτα μέχρι τις 28.7.2017, δεν προωθήθηκαν περαιτέρω μέτρα από το Τμήμα για την είσπραξή τους π.χ. ετοιμασία και αποστολή έκθεσης γεγονότων προς τη Νομική Υπηρεσία.

Σύσταση: Για σκοπούς πιο αποτελεσματικής παρακολούθησης των ανείσπρακτων εξωδίκων και για να καθίσταται δυνατός ο έλεγχός τους από αρμόδιο λειτουργό εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα εφαρμόσει τα ακόλουθα:

- (i) Ετοιμασία γραπτής διαδικασίας για την παρακολούθηση των ανείσπρακτων εξωδίκων, η τήρηση της οποίας να ελέγχεται τακτικά από αρμόδιο Ανώτερο Λειτουργό. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να καθορίζει το εύλογο χρονικό διάστημα πέραν του οποίου θα πρέπει να ετοιμάζεται και να αποστέλλεται, προς τη Νομική Υπηρεσία έκθεση γεγονότων, καθώς και τις ενδεχόμενες ενέργειες για την εξασφάλιση γραπτής έγκρισης από τον Διευθυντή για διαγραφή εξωδίκου και για την ενημέρωση από τη Νομική Υπηρεσία ή τους ιδιώτες δικηγόρους αναφορικά με την έκβαση των υποθέσεων που αναφέρονται τα εξώδικα.
- (ii) Η τήρηση ενός μητρώου εξωδίκων από υπάλληλο των Κεντρικών Γραφείων ο οποίος θα είναι παράλληλα υπεύθυνος για την παρακολούθηση όλων των ανείσπρακτων εξωδίκων από την ημερομηνία έκδοσής τους.
- (iii) Το μητρώο εξωδίκων πρέπει να επικαιροποιηθεί και η καταχώριση των εξωδίκων σε αυτό να γίνεται ανά νομοθεσία/ είδος εξωδίκου και κατά χρονολογική σειρά και αύξοντα αριθμό. Το μητρώο θα πρέπει να ελέγχεται και να προσυπογράφεται από Ανώτερο Λειτουργό σε τακτά χρονικά διαστήματα.

5. Διαδικασία είσπραξης και ελέγχου των εισπράξεων.

(α) Από έλεγχο που διενεργήσαμε στο Μητρώο Βιβλίων Είσπραξης που τηρεί το Τμήμα παρατηρήσαμε ότι, η έκδοση των βιβλίων είσπραξης προς τους εισπράκτορες γίνεται χωρίς να προηγηθεί η επιστροφή των συμπληρωμένων βιβλίων είσπραξης, με αποτέλεσμα αφενός, να μην καθίσταται δυνατός ο έλεγχος του αριθμού των βιβλίων είσπραξης που χρησιμοποιούν οι εισπράκτορες και αφετέρου να μην φυλάσσονται κατάλληλα τα συμπληρωμένα βιβλία είσπραξης.

Σύσταση: Επιβάλλεται όπως τα βιβλία είσπραξης, αφού συμπληρωθούν, επιστρέφονται στον Λειτουργό που τηρεί το Μητρώο Βιβλίων Είσπραξης, ώστε να το ενημερώνει σχετικά.

(β) Όπως πληροφορηθήκαμε, δεν διενεργούνται αιφνιδιαστικοί έλεγχοι στους λειτουργούς στους οποίους ανατέθηκε η είσπραξη και φύλαξη των εσόδων, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της Δημοσιονομικής και Λογιστικής Οδηγίας (ΔΛΟ) 38, σύμφωνα με την οποία, οι Προϊστάμενοι Τμημάτων ή οι εκπρόσωποι τους πρέπει να διεξάγουν, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο αιφνιδιαστικούς ελέγχους στους λειτουργούς στους οποίους ανατέθηκε η είσπραξη και η φύλαξη των εσόδων. Ο Γενικός Λογιστής και ο Γενικός Ελεγκτής πρέπει να πληροφορούνται για τη διενέργεια τέτοιων ελέγχων.

Σύσταση: Το Τμήμα πρέπει να εφαρμόσει τις πρόνοιες της ΔΛΟ 38.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα εφαρμόσει τις πιο πάνω συστάσεις μας.

(γ) Από έλεγχο που διενεργήσαμε στο Βιβλίο Ταμείου (ΓΛ14) για το 2016, παρατηρήσαμε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις ο Λογιστικός Λειτουργός του Τμήματος δεν ασκούσε έλεγχο στην ετοιμασία του Βιβλίου Ταμείου και στην ενσωμάτωση των εισπράξεων στους Κυβερνητικούς Λογαριασμούς. Επίσης όπως πληροφορηθήκαμε, ο Λογιστικός Λειτουργός του Τμήματος, δεν έχει ασκήσει, από τον Μάρτιο του 2017, περίοδο κατά την οποία μεταφέρθηκε στα Κεντρικά Γραφεία του Υπουργείου ΓΑΑΠ, οποιοδήποτε έλεγχο στο Βιβλίο Ταμείου του Τμήματος.

Σύσταση: Το Τμήμα πρέπει να εφαρμόσει τις πρόνοιες των ΔΛΟ 5 και 21 σύμφωνα με τις οποίες οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων και οι Λογιστικοί Λειτουργοί πρέπει να διασφαλίζουν την ορθή και έγκαιρη είσπραξη των εσόδων και καταχώρισή τους στους Κυβερνητικούς Λογαριασμούς.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι ο έλεγχος του Βιβλίου Ταμείου διενεργείται από το προσωπικό του λογιστηρίου του Τμήματος. Η Υπηρεσία μας διαφωνεί με τη θέση του Διευθυντή του Τμήματος δεδομένου ότι οι ΔΛΟ καθορίζουν ως υπεύθυνους για την υπό αναφορά αρμοδιότητα τον Προϊστάμενο και τον Λογιστικό Λειτουργό του Τμήματος.

6. Παρακολούθηση διαδικασίας προκήρυξης προσφορών.

Παρατηρήσαμε ότι, τόσο η ενημέρωση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων, όσο και η προκήρυξη και η δημοσίευση διαγωνισμών δεν συντονίζεται κεντρικά αλλά διενεργείται από κάθε Τομέα του Τμήματος ξεχωριστά, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται, τόσο η παρακολούθηση των προσφορών όσο και η διασφάλιση της πλήρους και ορθής ενημέρωσης του ηλεκτρονικού συστήματος σύναψης συμβάσεων.

Σύσταση: Συστήνεται ορισμός ατόμου που να συντονίζει τις πιο πάνω ενέργειες.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι στο παρόν στάδιο δεν είναι εφικτός ο ορισμός ατόμου που να συντονίζει τις πιο πάνω ενέργειες λόγω υποστελέχωσης του

Τμήματος καθώς και ότι θα καταβληθεί προσπάθεια για υιοθέτηση της σύστασής μας όταν αυτό καταστεί εφικτό.

7. Ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης προσωπικού.

Για σκοπούς καταγραφής των ωρών προσέλευσης και αποχώρησης του προσωπικού, το Τμήμα χρησιμοποιεί χειρόγραφο παρουσιολόγιο αντί ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης του προσωπικού, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της εγκυκλίου του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ) με αρ. 1459, ημερ. 3.10.2012. Αναφέρεται σχετικά ότι το Τμήμα ζήτησε επανειλημμένα από το ΤΔΔΠ, με επιστολές του ημερ. 20.3.2015 και 5.5.2015, να εγκατασταθεί ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης του προσωπικού και το ΤΔΔΠ με επιστολή του ημερ. 8.1.2016 ενημέρωσε τον Διευθυντή του Τμήματος ότι το αίτημά του δεν μπορούσε, στο παρόν στάδιο, να ικανοποιηθεί επειδή δεν υπήρχαν διαθέσιμες συσκευές.

Σύσταση: Εισηγούμαστε όπως, για σκοπούς αποτελεσματικότερου ελέγχου και για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή του ευέλικτου ωραρίου από το προσωπικό, το Τμήμα, προωθήσει νέες ενέργειες για εγκατάσταση ηλεκτρονικού συστήματος καταγραφής των ωρών προσέλευσης και αποχώρησης του προσωπικού.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι κατόπιν προώθησης νέων ενεργειών, το ΤΔΔΠ παρείχε με επιστολή του ημερ. 9.10.2017 την έγκρισή του για εγκατάσταση ηλεκτρονικού συστήματος ωρομέτρησης των υπαλλήλων του Τμήματος και ότι σύντομα αναμένεται να εγκατασταθεί και να τεθεί σε λειτουργία, στο Τμήμα, συγκεκριμένη συσκευή για τον σκοπό αυτό.

8. Μητρώα Προσφορών και Πληρωτέων Ενοικίων.

Διαπιστώθηκαν αδυναμίες στην τήρηση των μητρώων προσφορών και ενοικίων αναφορικά με τα στοιχεία που πρέπει να καταχωρίζονται σε αυτά.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως στα υπό αναφορά μητρώα καταχωρίζονται τα απαιτούμενα στοιχεία για να καθίσταται δυνατή η παρακολούθηση του σκοπού για τον οποίο τηρούνται.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα εφαρμόσει τη σύστασή μας.

Δ. Ευρήματα που προέκυψαν από διερευνήσεις θεμάτων που διενεργήθηκαν μέχρι την περίοδο ολοκλήρωσης της εν λόγω έκθεσης.

1. Επεμβάσεις σε παραλίες φωλεοποίησης χελώνων στην Πάφο.

1.1 Καταστροφή φωλεών χελωνών στην παραλία «Πόλις-Γιαλιά».

Στις 3.9.2017 εισήλθαν στην προστατευόμενη παραλία «Πόλις-Γιαλιά» μηχανοκίνητα οχήματα («γουρούνες»), τα οποία ισοπέδωσαν 19 (από το σύνολο των περίπου 70) φωλιές χελώνων. Με επιστολή μας ημερ. 8.9.2017 ζητήσαμε από τα συναρμόδια Τμήματα (ΤΠ, Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών (ΤΑΘΕ) και Τμήμα Δασών) να μας πληροφορήσουν αναφορικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί για εντοπισμό των δραστών και προσαγωγή τους στη Δικαιοσύνη, καθώς και για αποτροπή παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον. Επισημάναμε ότι ενδεχομένως το πιο πάνω περιστατικό να μην ήταν το μοναδικό, αφού σύμφωνα με φωτογραφικό υλικό του περασμένου Ιουλίου, που μας κοινοποίησε Μη Κυβερνητική Οργάνωση, καταγράφονται ίχνη οχημάτων στην παραλία. Επισημάναμε επίσης ότι ο έλεγχος της πρόσβασης στην εν λόγω προστατευόμενη παραλία κατά την περίοδο φωλεοποίησης και ωοτοκίας των χελωνών ενόψει των προγραμματιζόμενων στην ίδια περιοχή αναπτύξεων (γήπεδα γκολφ, ξενοδοχειακή

μονάδα και επαύλεις) αποτελεί μία από τις κύριες ανησυχίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σε σχέση με το θέμα, δόθηκαν επανειλημμένα διαβεβαιώσεις προς το Συμβούλιο της Ευρώπης ότι λήφθηκαν μέτρα για την αποτελεσματική προστασία της περιοχής και αναφέραμε ενδεικτικά την αναφορά που περιλαμβάνεται στην πιο πρόσφατη έκθεση της Κυπριακής Δημοκρατίας προς το Συμβούλιο της Ευρώπης ημερ. 14.11.2016, που αναφέρει επί λέξει ότι «*The nesting habitat in Limni is in good condition and actions are taken by the competent authorities to improve its status, especially in the last two years, via habitat restoration and elimination of threats, such as predation, use of the beach, vehicle use and other illegal activities, with really high success.*». Τέλος εκφράσαμε την ανησυχία εάν θα καταστεί δυνατό να αποτραπούν παρόμοια περιστατικά στο μέλλον, σύμφωνα με τις διαβεβαιώσεις μας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όταν οι πιέσεις θα αυξηθούν πάρα πολύ σημαντικά, με την υλοποίηση των υπό αναφορά έργων, από τη στιγμή που δεν κατέστη δυνατό να αποτραπούν τώρα, όπου οι ανθρώπινες πιέσεις είναι περιορισμένες.

Ο Διευθυντής του ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι το υπό αναφορά περιστατικό που αναφέρεται στην επιστολή μας καταγγέλθηκε, από το ΤΑΘΕ, στον Αστυνομικό Σταθμό Πόλεως για περαιτέρω διερεύνηση. Αναφορικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί για αποτροπή παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον, μας πληροφόρησε ότι το ΤΠ σε συνεργασία με το Κοινοτικό Συμβούλιο Γιαλιάς, προέβη σε έργα διατήρησης και προστασίας, κατά μήκος ολόκληρης της ακτογραμμής στην Αργάκα όπως η εγκατάσταση φυτοφράκτη κατά μήκος του δρόμου για αποκοπή και μείωση των επιπτώσεων από τον οδικό φωτισμό, η εγκατάσταση ξύλινων κάθετων προσβάσεων για τους λουόμενους προς τη θάλασσα ώστε να αποφεύγεται το ποδοπάτημα των αμμοθινικών οικοτόπων και η οδήγηση κατά μήκος της ακτογραμμής, ο καθαρισμός σκουπιδιών και η εγκατάσταση νέων οικοτόπων. Μας πληροφόρησε επίσης ότι στα όρια της Κοινότητας Γιαλιάς έγινε προσπάθεια οριοθέτησης χώρου στάθμευσης με ογκόλιθους ώστε να αποτρέπεται η είσοδος μηχανοκίνητων οχημάτων στην παραλία και λήφθηκαν μέτρα για να εξυπηρετούνται οι λουόμενοι, ενέργειες οι οποίες καταστράφηκαν από αγνώστους. Το εν λόγω συμβάν καταγγέλθηκε από το ΤΠ στον αστυνομικό σταθμό Πόλεως.

1.2 Παράνομη αμμοληψία από την περιοχή του Δικτύου «Natura 2000» «Πόλις-Γιαλιά».

Σύμφωνα με πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό που μας κοινοποιήθηκαν φαίνεται να διενεργήθηκε παράνομη αμμοληψία στην παραθαλάσσια περιοχή «Πόλις-Γιαλιά», που έχει ενταχθεί στο Δίκτυο «Natura 2000» λόγω της σημασίας της ως οικοτόπος προστατευόμενων ειδών χελώνας, ως συνέπεια της οποίας ισοπεδώθηκαν αμμόλοφοι που χρησιμοποιούνται για τη φωλεοποίηση των χελώνων και σημαντικά αμμοθινικά συστήματα. Με επιστολές μας ημερ. 7.7.2015 και 3.11.2015 ζητήσαμε από το ΤΠ όπως ενημερωθούμε για τις ενέργειες στις οποίες έχει προβεί ή προτίθεται να προβεί για αποκατάσταση του περιβάλλοντος και εντοπισμού/δίωξης των παρανομούντων. Επισημάναμε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήδη διερευνά καταγγελίες για παρεμβάσεις που έχουν διενεργηθεί στον σημαντικό αυτό οικοτόπο και συνεπώς, δεν θα πρέπει να γίνουν ανεκτά περιστατικά που ενδεχομένως να επιβαρύνουν περαιτέρω τη θέση της Κυπριακής Δημοκρατίας και να οδηγήσουν ακόμα και στην επιβολή οικονομικών κυρώσεων.

Ο Διευθυντής του ΤΠ με επιστολή του ημερ. 5.5.2016 μας πληροφόρησε ότι το Τμήμα αποφάσισε να μην γίνει καμία επιπρόσθετη επέμβαση ή αλλαγή του ανάγλυφου καθώς θα προκληθεί περαιτέρω διατάραξη, ούτε και μεταφορά άμμου από άλλη περιοχή γιατί εμπεριέχει τον κίνδυνο η σύσταση του να είναι διαφορετική, να υπάρχουν σπέρματα από άλλα είδη τα οποία δεν είναι χαρακτηριστικά του οικοτόπου και να προκληθεί διατάραξη σε άλλη περιοχή. Συναφώς, αποφασίστηκε η παρακολούθηση της περιοχής με τακτικές επισκέψεις ανά δεκαπενθήμερο και με έκτακτες ενδιάμεσες επισκέψεις και σε περίπτωση

που δεν υπάρξει φυσική αποκατάσταση, θα γίνουν επιπρόσθετες δράσεις όπως σπορά από είδη φυτών της περιοχής. Επίσης, τοποθετήθηκαν πινακίδες για ενημέρωση του κοινού για τις περιοχές στις οποίες έγιναν οι παράνομες αμμοληψίες και έγινε αεροφωτογράφιση της περιοχής με τη χρήση drone για σκοπούς υποβοήθησης παρακολούθησης των αλλαγών στην περιοχή. Ο Διευθυντής μάς πληροφόρησε επίσης ότι το Τμήμα προγραμματίζει οριοθέτηση όλης της κρατικής ιδιοκτησίας και λήψης μέτρων (άνοιγμα αυλακιών και τοποθέτηση φυσικών εμποδίων) για την αποτροπή εισόδου μηχανοκίνητων οχημάτων στις περιοχές αυτές.

1.3 Χωματοουργικές εργασίες και κατασκευή εξέδρας στην παραλία Ασπρόκρεμμου.

Σε περιοχή που βρίσκεται στην υπό αναφορά παραλία, η οποία εμπίπτει εντός τεμαχίου κρατικής δασικής γης (δάσος «Χάλαβρον») του εθνικού δασικού πάρκου του Ακάμα, που είναι ενταγμένο στο Δίκτυο «Natura 2000» (ΤΚΣ CY4000010 και ΖΕΠ CY4000023), διενεργήθηκαν, τόσο χωματοουργικές εργασίες (μετακίνηση άμμου/ισοπέδωση παραλίας) όσο και κατασκευαστικές (ανέγερση εξέδρας), στο πλαίσιο προετοιμασίας για γαμήλια δεξίωση στο παρακείμενο ξενοδοχείο. Η επέμβαση έγινε σε προτεινόμενη, από το Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής «Natura 2000», Ζώνη Υψηλής Προστασίας της Φύσης, η οποία προτείνεται ως τέτοια λόγω των τριών ειδών προτεραιότητας που αναπαράγονται εκεί. Για το θέμα είχε δοθεί σχετική άδεια από την Έπαρχο Πάφου, με τους όρους, μεταξύ άλλων, να μη γίνει οποιαδήποτε αλλοίωση στην παραλία και να μη γίνει οποιαδήποτε μόνιμη κατασκευή επί της παραλίας. Η Έπαρχος ανακάλεσε την άδεια από τη στιγμή που διαπιστώθηκε ότι χρησιμοποιήθηκε στην υπό αναφορά παραλία μηχανήμα για διαμόρφωση της άμμου. Σύμφωνα με φωτογραφικό υλικό που μας προσκομίστηκε από Μη Κυβερνητική Οργάνωση, φαίνεται ότι, παρά τις διαβεβαιώσεις που δόθηκαν μέσω των ΜΜΕ ότι τα έργα σταμάτησαν, η εξέδρα όχι μόνο εξακολουθούσε να παραμένει για μέρες στην παραλία, αλλά τη νύχτα φωτιζόταν με προβολέα. Παρέλκει να υπομνήσουμε τη σημασία της ενέργειας αυτής, η οποία έγινε ανεκτή, ως προς την προστασία και διατήρηση των ειδών προτεραιότητας της περιοχής.

Με επιστολή μας ημερ. 8.9.2017 ζητήσαμε από τα συναρμόδια Τμήματα (ΤΠ, ΤΑΘΕ και Τμήμα Δασών) να μας πληροφορήσουν εάν η Έπαρχος Πάφου είχε διαβουλευτεί με τα Τμήματά τους πριν τη χορήγηση της υπό αναφορά άδειας ή εάν ενέργησε καθ' υπέρβαση εξουσίας, για τα μέτρα που προτίθενται να λάβουν κατά των παρανομούντων, εάν έχουν προβεί σε αξιολόγηση της τυχόν περιβαλλοντικής καταστροφής που συντελέστηκε και τα μέτρα που προτίθενται να λάβουν για αποκατάσταση της περιοχής, για τα μέτρα που έλαβαν ή θα λάβουν για αποτροπή παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον και κατά πόσο οι υπηρεσίες που παρέχονται στην παραλία από το ξενοδοχείο (κρεβατάκια θαλάσσης και ομπρέλες) είναι σύννομες και εάν επηρεάζουν, καθ' οιονδήποτε τρόπο τα είδη προτεραιότητας της περιοχής.

Ο Διευθυντής του ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι η Έπαρχος Πάφου δεν είχε διαβουλευθεί με το Τμήμα πριν την παραχώρηση της σχετικής έγκρισης και ότι το Τμήμα έτυχε ενημέρωσης αναφορικά με το περιστατικό από πολίτες. Μας πληροφόρησε επίσης ότι το Τμήμα προέβη σε αξιολόγηση της τυχόν περιβαλλοντικής καταστροφής που συντελέστηκε η οποία αφορούσε την καταστροφή οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας (θανάτωση, διατάραξη κλπ) και την πιθανή αλλοίωση της φυσικής δομής και σύστασης των χαρακτηριστικών της παραλίας και σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, δεν εντοπίστηκαν οποιεσδήποτε μη αναστρέψιμες αλλοιώσεις. Τα μέτρα που λήφθηκαν εναντίον των παρανομούντων αφορούσαν την άμεση αναστολή των έργων και εκδηλώσεων στην υπό αναφορά περιοχή του Δικτύου «Natura 2000», την εφαρμογή άμεσων μέτρων επαναφοράς και αποκατάστασης της περιοχής στην πρότερα κατάστασή της και την επιβολή διοικητικού προστίμου, από το Τμήμα Δασών, καθότι η περιοχή έχει

κηρυχθεί από το 2016 ως Εθνικό Δασικό Πάρκο. Τα μέτρα που λήφθηκαν για αποτροπή παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον αφορούν στην ενημέρωση για τις πρόνοιες των σχετικών νομοθεσιών όλων των εμπλεκόμενων Τμημάτων, Υπηρεσιών και Τοπικών Αρχών καθώς και των κατοίκων της περιοχής για σκοπούς ευαισθητοποίησης και συνεργασίας με τις κρατικές αρχές. Ο Διευθυντής μάς πληροφόρησε επίσης ότι, κατά τις αρχές του 2016, έχει κηρυχθεί στην περιοχή οργανωμένη παραλία λουομένων μετά από αίτημα του Κοινοτικού Συμβουλίου Νέου Χωρίου, το οποίο εξετάστηκε από τα συναρμόδια Τμήματα για τη διαχείριση των περιοχών του Δικτύου «Natura 2000» και με επιστολή ημερ. 4.5.2016 έχουν τεθεί, προς το Κοινοτικό Συμβούλιο Νέου Χωρίου και το παρακείμενο προς την υπό αναφορά παραλία, ξενοδοχείο, αουστηροί όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία και τη χωροθέτηση της παραλίας. Σχετικά με το θέμα αυτό επισημαίνεται ότι η προαναφερθείσα επιστολή ημερ. 4.5.2016 απευθύνεται μόνο προς τον Πρόεδρο του Κοινοτικού Συμβουλίου Νέου Χωρίου, ο οποίος θεωρείται υπεύθυνος για την τήρηση των όρων που καθορίστηκαν από κοινού από τα συναρμόδια Τμήματα ΤΠ και ΤΑΘΕ. Επισημαίνουμε επίσης ότι μεταξύ των όρων είναι η απαγόρευση κατασκευών στην παραλία για δραστηριότητες, η απαγόρευση οποιασδήποτε πηγής φωτισμού που θα φωτίζει άμεσα την παραλία ή να αλλοιώνει τα φυσικά επίπεδα φωταύγειας κατά τη διάρκεια της νύχτας, η απαγόρευση ηχορύπανσης στην παραλία το βράδυ, κατά το ωράριο 7:00 μ.μ. μέχρι 8:00 π.μ. μεταξύ των μηνών Μαΐου μέχρι Σεπτεμβρίου, καθώς και ο καθαρισμός ή αλλοίωση της παραλίας από τη φυσική βλάστηση. Δεδομένου των πιο πάνω φαίνεται ότι ενώ το Κοινοτικό Συμβούλιο Νέου Χωρίου παραβίασε τους όρους που τέθηκαν για τη δημιουργία και τη διαχείριση της υπό αναφορά παραλίας, εντούτοις τα συναρμόδια Τμήματα, ΤΠ και ΤΑΘΕ, δεν επέβαλαν προς αυτό οποιαδήποτε μέτρα συμμόρφωσης και αποκατάστασης της νομιμότητας.

2. Αδειοδότηση νέου συστήματος για τη συλλογική διαχείριση αποβλήτων ελαστικών.

Στα πλαίσια διερεύνησης καταγγελίας που κοινοποιήθηκε στην Υπηρεσία μας στις 23.12.2016 αναφορικά με ενδεχόμενη παράνομη λειτουργία συλλογικού συστήματος διαχείρισης ελαστικών, ζητήσαμε από την Αρχή Λιμένων Κύπρου (ΑΛΚ) όπως μας πληροφορήσει για το σύνολο των εισαγωγών και εκτελωνίσεων ελαστικών που πραγματοποίησε το εν λόγω σύστημα κατά το 2016, περίοδο κατά την οποία δεν ήταν αδειοδοτημένο και από το ΤΠ όπως μας πληροφορήσει στην περίπτωση κατά την οποία το εν λόγω σύστημα ενήργησε παράνομα, για τις ενέργειες στις οποίες έχει προβεί (καταγγελία στην Αστυνομία ή/και στον Γενικό Εισαγγελέα, επιβολή προστίμου) βάσει της νομοθεσίας, για αποκατάσταση της νομιμότητας. Σύμφωνα με στοιχεία που μας υποβλήθηκαν από την ΑΛΚ, το εν λόγω σύστημα προχώρησε στην εκτελώνιση 1.853 τεμαχίων ελαστικών, για τα οποία εξέδωσε, στις 19.12.2016, αποδείξεις είσπραξης περιβαλλοντικού τέλους για συνολικό ποσό ύψους €4.629.

Ο Διευθυντής του ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα αφού βεβαιώθηκε ότι το εν λόγω σύστημα ικανοποιούσε τους όρους αδειοδότησης, παραχώρησε σε αυτό άδεια λειτουργίας με ημερομηνία έναρξης εργασιών την 18.1.2017. Αναφορικά με την παράνομη πράξη του εν λόγω συστήματος, να εισάγει τεμάχια ελαστικών πριν την παραχώρηση της σχετικής συγκατάθεσης του Διευθυντή του ΤΠ, με αποτέλεσμα να παραβιάσει τον όρο 19 της αδειοδότησης, το Τμήμα προχώρησε στην έκδοση εξωδίκου προς το σύστημα, σύμφωνα με το άρθρο 50 του περί Αποβλήτων Νόμου.

3. Αποθέματα αποβλήτων ελαστικών και συσκευασιών από γυαλί στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού για τα οποία έχει πληρωθεί τέλος επεξεργασίας.

Η Τσιμεντοποιία Βασιλικού απέρριψε αίτημα που υπέβαλε η Υπηρεσία μας, προς αυτή, μέσω του ΤΠ, για διενέργεια επιτόπιας επίσκεψης, για σκοπούς διαπίστωσης, μεταξύ

άλλων του όγκου του αποθέματος αποβλήτων ελαστικών και συσκευασιών από γυαλί τα οποία δεν είχαν τύχει επεξεργασίας, παρόλο που είχαν καταβληθεί για αυτά το σχετικό τέλος. Συνεπώς, η Υπηρεσία μας, ζήτησε επανειλημμένα, από το ΤΠ, τόσο προφορικά σε συναντήσεις όσο και σε μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας ημερ. 28.11.2016, 9.12.2016, 30.12.2016 και 10.8.2017 και σε επιστολή ημερ. 7.7.2017 όπως αποστείλει στην υπό αναφορά μονάδα επεξεργασίας Επιθεωρητή του Τμήματος, ο οποίος να επιθεωρήσει τις εγκαταστάσεις και να ενημερώσει σχετικά την Υπηρεσία μας. Στη βάση των πιο πάνω ζητήσαμε όπως ενημερωθούμε το συντομότερο δυνατό, κατά πόσο το Τμήμα είχε προβεί σε τεκμηριωμένο έλεγχο των ποσοτήτων αποβλήτων ελαστικών και συσκευασιών από γυαλί για τα οποία έχει πληρωθεί τέλος επεξεργασίας και έχουν τύχει ή δεν έχουν τύχει οποιασδήποτε επεξεργασίας μέχρι σήμερα και σε περίπτωση που το έχει πράξει, να μας υποβάλει τη σχετική πληροφόρηση. Ζητήσαμε επίσης όπως πληροφορηθούμε εάν τα ελαστικά και οι πάσσαλοι της Α.Η.Κ που κάηκαν ολοσχερώς στην πυρκαγιά που ξέσπασε στην περιοχή της εν λόγω μονάδας επεξεργασίας, ήταν αποθηκευμένα σε αδειοδοτημένο χώρο φύλαξης και αν αποτελούν μέρος των εν λόγω αποθεμάτων για τα οποία έχει πληρωθεί τέλος επεξεργασίας. Εάν αυτό ισχύει, ζητήσαμε από το Τμήμα να μας πληροφορήσει για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει, αφού πέραν της σοβαρής ρύπανσης που προκλήθηκε στο περιβάλλον από τις αναθυμιάσεις, τίθεται θέμα εισπράξης, από την Τσιμεντοποιία, τελών για υλικά που τελικά δεν επεξεργάστηκε.

Παρά το γεγονός ότι, λόγω της ιδιαίτερης σημαντικότητας του θέματος, ζητήσαμε όπως τύχουμε άμεσης απάντησης, εντούτοις μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της Έκθεσής μας, εκκρεμούσε η απάντηση του Τμήματος στην υπό αναφορά επιστολή μας. Το Τμήμα περιορίστηκε στην αποστολή, μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας στις 27.9.2017, στοιχείων αναφορικά με τις ποσότητες αποβλήτων ελαστικών και συσκευασιών από γυαλί που έτυχαν επεξεργασίας στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού κατά τα έτη 2011 μέχρι 2016 και το απόθεμά τους κατά τα τέλη του 2016.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που μας υποβλήθηκαν για τη διαχείριση των αποβλήτων ελαστικών, κατά την περίοδο 2011-2016 παραλήφθηκαν στην Τσιμεντοποιία, από τα ατομικά/συλλογικά συστήματα, συνολικά 18.204 τόνοι αποβλήτων ελαστικών. Κατά την ίδια περίοδο έτυχαν διαχείρισης συνολικά 26.703 τόνοι, ενώ το απόθεμα περί τα τέλη του 2016 ανήλθε, σύμφωνα με ογκομέτρηση που διενήργησε εξωτερικός συνεργάτης, σε 11.500 – 13.500 τόνους. Η διαφορά που προκύπτει οφείλεται, σύμφωνα με το ηλεκτρονικό μήνυμα, σε επιπλέον ποσότητες αποβλήτων ελαστικών, οι οποίες παραλήφθηκαν διαχρονικά από εισαγωγείς και συλλογείς/μεταφορείς εκτός συστημάτων. Παρατηρήσαμε ότι η ροή των παραλαβών από συστήματα αυξάνεται διαχρονικά, αφού από το σύνολο των 18.204 τόνους, παραλήφθηκαν το 2015 6.461 τόνοι (36% του συνόλου) και το 2016 9.155 τόνοι (50% του συνόλου). Ωστόσο, μεγάλες ποσότητες (10.325 τόνοι) έτυχαν διαχείρισης το 2014, όταν οι παραλαβές από τα συστήματα ήταν πολύ μικρές, δηλαδή η μεγαλύτερη ποσότητα των αποβλήτων ελαστικών που έτυχαν διαχείρισης δεν προέρχονταν από τα συστήματα. Το 2015, η ποσότητα που έτυχε διαχείρισης ανήλθε σε 12.078 τόνους, ενώ η ποσότητα που παραλήφθηκε σε 6.461 τόνους, οπότε και πάλι φαίνεται ότι η μεγαλύτερη ποσότητα των αποβλήτων ελαστικών που έτυχαν διαχείρισης δεν προέρχονταν από τα συστήματα. Η ποσότητα που έτυχε διαχείρισης το 2016 ανήλθε σε μόλις 4.300 τόνους, δηλαδή παρουσίασε μείωση της τάξης του 65%. Σε επιστολή μας ημερ. 9.10.2017 προς το ΤΠ αναφέρουμε τα πιο πάνω δεδομένα, επισημαίνοντας ότι η μειωμένη ποσότητα αποβλήτων ελαστικών που διαχειρίστηκε η Τσιμεντοποιία κατά το 2016, σε σχέση με το μεγάλο συσσωρευμένο απόθεμα που καταμετρήθηκε τέλος του 2016 δημιουργεί ανησυχίες για την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης των αποβλήτων ελαστικών από την Τσιμεντοποιία, η οποία, έχει εισπράξει ήδη τα τέλη για τη διαχείριση των ελαστικών αυτών, παρόλο που δεν το έχει πράξει. Στην υπό αναφορά επιστολή

εκφράσαμε επίσης την ανησυχία μας για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από τη συσσώρευση τέτοιου μεγάλου αποθέματος αποβλήτων ελαστικών, που δεν είναι απλά θεωρητικοί αλλά υπαρκτοί, αφού έχει ήδη παρατηρηθεί πυρκαγιά σε απόθεμα ελαστικών στη Τσιμεντοποιία.

Τα στοιχεία που μας υποβλήθηκαν για τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασιών από γυαλί είναι πιο ανησυχητικά αφού, από το σύνολο των 33.560 τόνων που παραλήφθηκαν από συστήματα, μόνο οι 6.073 τόνοι (18%) έτυχαν διαχείρισης, με αποτέλεσμα, λαμβάνοντας και υπόψη τις επιπλέον ποσότητες που παραλήφθηκαν από συλλογείς/ μεταφορείς εκτός συστημάτων, το απόθεμα αποβλήτων συσκευασιών από γυαλί να εκτιμάται, περί τα τέλη του 2016, σε 35.000 τόνους. Μέσω της υπό αναφορά επιστολής μας, επισημάναμε και σε αυτή την περίπτωση ότι η Τσιμεντοποιία έχει ήδη εισπράξει τα τέλη διαχείρισης των αποβλήτων, παρόλο που δεν το έχει πράξει, καθώς και ότι οι ποσότητες αυτές συνυπολογίζονται και αναφέρονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως να έτυχαν διαχείρισης, γεγονός που δεν αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα.

Βάσει των πιο πάνω ζητήσαμε με την επιστολή μας ημερ. 9.10.2017 από το ΤΠ, όπως μας πληροφορήσει για τη σημερινή κατάσταση των αποθεμάτων των πιο πάνω κατηγοριών αποβλήτων στην Τσιμεντοποιία Βασιλικού, αφού έχει παρέλθει ακόμα ένας χρόνος και η κατάσταση ενδεχομένως να έχει επιδεινωθεί, καθώς και για τα μέτρα που ζήτησε το Τμήμα, από την Τσιμεντοποιία να λάβει, για την ταχύτερη διαχείριση των αποβλήτων και μείωση του αποθέματος, καθώς ως μέτρα ασφάλειας για αποφυγή πυρκαγιάς στο μέλλον. Ζητήσαμε επίσης να πληροφορηθούμε πως προτίθεται το Τμήμα να χειριστεί το θέμα των τελών που εισπράχθηκαν από την Τσιμεντοποιία σε σχέση με τη διαχείριση των αποβλήτων ελαστικών που καταστράφηκαν στην πυρκαγιά, αφού αυτά τελικά δεν έτυχαν διαχείρισης. Επισημάναμε επίσης ότι το παρόν σύστημα δεν παρέχει αρκετά κίνητρα στην Τσιμεντοποιία αναφορικά με την έγκαιρη, κατάλληλη και ορθή διαχείριση των αποβλήτων που παραλαμβάνει στις εγκαταστάσεις της, αφού όλα τα τέλη που αναλογούν στη διαχείριση εισπράττονται κατά την παραλαβή των αποβλήτων, ανεξάρτητα του αν έτυχαν διαχείρισης ή όχι. Συνεπώς, εισηγηθήκαμε όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο το μεγαλύτερο μέρος του τέλους να εισπράττεται μετά τη βεβαίωση διαχείρισης των υπό αναφορά αποβλήτων.

Μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της Έκθεσής μας, το Τμήμα δεν είχε απαντήσει την υπό αναφορά επιστολή μας.

4. Αδειοδότηση κατασκηνωτικού χώρου στην περιοχή «Βέρικο» της χερσονήσου του Ακάμα.

Η Υπηρεσία μας πληροφορήθηκε για την υποβολή αιτήματος για αδειοδότηση κατασκηνωτικού χώρου στη Χερσόνησο του Ακάμα και με επιστολή της ημερ. 19.2.2016, ζήτησε από το ΤΠ, να πληροφορηθεί εάν οι ενστάσεις και επιφυλάξεις των μελών της Ad hoc Επιτροπής, η οποία έλαβε μέρος κατά την εξέταση της ΜΔΕΕΠ, για την κατασκευή του πιο πάνω χώρου, ικανοποιούνται από τους όρους που έθεσε το Τμήμα για να καταστεί δυνατή η υλοποίηση του έργου. Επισημάναμε ότι, βάσει της Έκθεσης που ετοιμάστηκε για την αξιολόγηση της ΜΔΕΕΠ, τα μέλη της Ad hoc Επιτροπής εξέφρασαν αρνητικές απόψεις τόσο όσον αφορά τη χρονική περίοδο εξέτασης του έργου (πριν την οριστικοποίηση του Διαχειριστικού Σχεδίου), αλλά και όσον αφορά τη χωροθέτησή του, το μέγεθος του κατασκηνωτικού χώρου, τις κτιριακές εγκαταστάσεις που το συνοδεύουν, τις υποδομές (ηλεκτροδότηση και υδροδότηση) και τις συσσωρευτικές επιπτώσεις σε συνέργεια με άλλα έργα, κυρίως υφιστάμενα (βοτανικός, εστιατόριο, επισκεψιμότητα στα λουτρά της Αφροδίτης, σαφάρι και παράνομοι κατασκηνωτές). Παρά τα πιο πάνω, στην υπό αναφορά Έκθεση αναφέρεται ότι «κατά την αξιολόγηση του έργου διαφαίνεται ότι τυχόν υλοποίησή του δεν θα επιφέρει αρνητικές, μη αναστρέψιμες, επιπτώσεις για την περιοχή του Δικτύου

«Natura 2000» «Χερσόνησος Ακάμα» και ιδιαίτερα στα είδη και οικοτόπους χαρακτηρισμού της περιοχής».

Ο Διευθυντής του ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ΜΔΕΕΠ για την κατασκευή και λειτουργία κατασκηνωτικού χώρου στην περιοχή του Δικτύου «Natura 2000» «Χερσόνησος Ακάμα» δεν θα υπάρξουν αρνητικές μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στο περιβάλλον και δεν αναμένονται επιπτώσεις στην ακεραιότητα της προστατευόμενης περιοχής και σε τύπους φυσικών και είδη άγριας ζωής. Μας πληροφόρησε επίσης ότι οι όροι που τίθενται στη ΜΔΕΕΠ για τη δημιουργία του έργου συμπεριλαμβάνονται στους όρους της Γνωμάτευσης που έκδωσε το Τμήμα βάσει της οποίας προωθείται η υλοποίηση του έργου, καθώς και ότι το έργο του κατασκηνωτικού χώρου συμπεριλαμβάνεται στο Διαχειριστικό Σχέδιο της προστατευόμενης περιοχής «Χερσόνησος Ακάμα» το οποίο ολοκληρώθηκε το 2014. Τα θέματα που απασχόλησαν τη ΜΔΕΕΠ και την ΠΕΕΠ προωθήθηκαν στην Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον και το ΤΠ ζήτησε από τον αιτητή του έργου την εκπόνηση ΜΕΕΠ σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου (Ν.140(Ι)/2015).

Το ΤΠ, ως Περιβαλλοντική Αρχή, εξέδωσε, στις 19.1.2017, θετική Γνωμάτευση για κατασκευή και λειτουργία κατασκηνωτικού χώρου στην περιοχή «Χερσόνησος Ακάμα» του Δικτύου «Natura 2000». Όπως ορθά αναφέρεται στη Γνωμάτευση, το υπό μελέτη έργο προτείνεται να ανεγερθεί σε τεμάχιο που εμπίπτει κατά 60% εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας και εξ' ολοκλήρου σε περιοχή που έχει χαρακτηριστεί ως ΤΚΣ και ΖΕΠ. Ωστόσο, λανθασμένα αναφέρεται στη Γνωμάτευση ότι το έργο προτείνεται να ανεγερθεί σε πολεοδομική ζώνη Δα1-Ζώνη προστασίας, αφού στην πραγματικότητα αφορά σε πολεοδομική ζώνη Δα1-ΠΦ, όπου απαιτείται απόλυτη προστασία και δεν επιτρέπεται ανάπτυξη, με εξαίρεση μικρής κλίμακας αναπτύξεις, για προστασία, διατήρηση και προβολή της περιοχής. Επισημαίνεται ότι το τεμάχιο γειτνιάζει επίσης σε Αρχαίο Μνημείο Β' Πίνακα, καθώς και με το εθνικό δάσος Ακάμα και Περιοχή Ειδικού Χαρακτήρα, Ενδιαφέροντος και Φυσικής Καλλονής.

Δεδομένου των πιο πάνω ζητήσαμε από το ΤΠ όπως μας πληροφορήσει τους λόγους για τους οποίους προχώρησε στην έκδοση της Γνωμάτευσής του πριν την οριστικοποίηση του Διαχειριστικού Σχεδίου της Χερσονήσου του Ακάμα, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό εκπονήθηκε από τον ίδιο μελετητή που ετοίμασε και τη Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον για λογαριασμό του αιτητή. Εκφράσαμε την άποψη ότι η χωρίς ιδιαίτερο σοβαρό λόγο βεβιασμένη εξέταση μεμονωμένων έργων εντός της περιοχής, πριν την ολοκλήρωση του Διαχειριστικού Σχεδίου και η δημοσίευση των σχετικών Διαταγμάτων διατήρησης της φύσης, εμπερικλείει σοβαρούς κινδύνους και δημιουργεί κακά προηγούμενα, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχουν και άλλα αιτήματα για αναπτύξεις στην περιοχή. Επισημάναμε επίσης ότι δημιουργεί προβληματισμό η αδειοδότηση ενός έργου για το οποίο απαιτούνται ειδικές παρεκκλίσεις από τις πρόνοιες τώσων νομοθεσιών (π.χ. (α) περί Προστασίας της Παραλίας Νόμο, όπου πρέπει να τεκμηριωθεί το εξαιρετικό της περίπτωσης, καθώς και η εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος με συγκεκριμένο τρόπο, (β) νομοθεσία της πολεοδομίας, που δεν επιτρέπει τέτοιου είδους αναπτύξεις σε περιοχές Δα1-ΠΦ, (γ) περί Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (Τουριστικά Κατασκηνώσεις) Κανονισμοί, που απαγορεύουν την εγκατάσταση σκηνών ή στάθμευση τροχόσπιτων στις παρυφές δημοσίων δασών και αιγιαλούς).

Ο Διευθυντής του ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι η αξιολόγηση του εν λόγω έργου έγινε σύμφωνα με τη διαδικασία που ακολουθείται βάσει της οποίας υποβάλλεται Προκαταρκτική Έκθεση Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΠΕΕΠ) και Μελέτη Δέουσας Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΔΕΕΠ) σύμφωνα με τον περί

Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και Άγριας Ζωής Νόμο του 2003. Από την αξιολόγηση της ΠΕΕΠ προέκυψε η ανάγκη για περαιτέρω διευκρινίσεις και υποβολή πρόσθετων στοιχείων και για τον σκοπό αυτό ζητήθηκε, κατατέθηκε και εξετάστηκε Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ). Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε επίσης ότι το Τμήμα κατέθεσε θετική γνωμάτευση η οποία περιλάμβανε όρους μεταξύ των οποίων η διαφοροποίηση του σχεδιασμού, λειτουργιών και κατασκευών του έργου και υποβολής νέου χωροταξικού για έγκριση, καθώς και ουσιαδών όρων για την προστασία του περιβάλλοντος, περιορισμού των επιπτώσεων και παρακολούθησης κατά τα στάδια κατασκευής και λειτουργίας του προτεινόμενου έργου.

5. Παράνομα κτηνοτροφικά υποστατικά στον Άγιο Ιωάννη Πάφου, εντός της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 «Γκρεμοί του Χανουτάρη».

Σύμφωνα με καταγγελία από μεγάλο αριθμό φορέων και μη κυβερνητικών οργανώσεων ημερ. 8.8.2016, η οποία κοινοποιήθηκε και στην Υπηρεσία μας, έχουν ανεγερθεί παράνομα κτηνοτροφικά υποστατικά, κατοικία και αποθήκες στην τοποθεσία «Σαουρής», στον Άγιο Ιωάννη Πάφου, σε τεμάχιο το οποίο εμπίπτει εντός της ΖΕΠ «Γκρεμοί του Χανουτάρη» του Δικτύου «Natura 2000», εφάπτεται της ΖΕΠ «Δάσος Πάφου» του Δικτύου «Natura 2000» και γειτνιάζει με τον ΤΚΣ «Κοιλιάδα Κέδρων-Κάμπος» του Δικτύου «Natura 2000». Επίσης το τεμάχιο εμπίπτει σε πολεοδομική ζώνη Ζ3-ΠΤ (προστατευόμενο τοπίο). Στα υπό αναφορά παράνομα κτηνοτροφικά υποστατικά φιλοξενείται πολύ μεγάλος αριθμός ζώων (500-1.000 αίγες αλπικής καταγωγής). Από φωτογραφικό υλικό που μας υποβλήθηκε διαφαίνεται ότι έχει προκληθεί μεγάλη ζημιά στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής ενώ στην υπό αναφορά καταγγελία αναφέρεται αριθμός αρνητικών επιπτώσεων στα υπό προστασία είδη και οικοτόπους. Επισημαίνεται ότι, για το εν λόγω έργο είχε υποβληθεί αίτημα για έκδοση πολεοδομικής άδειας, το οποίο απορρίφθηκε. Η Υπηρεσία μας με επιστολή ημερ. 10.2.2017 ζήτησε από το ΤΠ, ενημέρωση για τα μέτρα στα οποία έχει προβεί, ως αρμόδια Αρχή, για άρση της παρανομίας εντός της πιο πάνω προστατευόμενης περιοχής.

Ο Διευθυντής του ΤΠ με επιστολή του ημερ. 3.3.2017 μας πληροφόρησε ότι στα πλαίσια εξέτασης του υπό αναφορά αιτήματος για έκδοση πολεοδομικής άδειας, στο οποίο το Τμήμα τοποθετήθηκε αρνητικά, ζήτησε από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (ΤΠΟ), ως αρμόδια Αρχή, όπως προβεί στις προνοούμενες από τον περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο κυρώσεις κατά του ιδιοκτήτη.

Στη συνέχεια η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 5.4.2017 προς το ΤΠ, εξέφρασε την άποψη ότι πέραν της πιο πάνω ενέργειας, το Τμήμα θα μπορούσε και θα έπρεπε να λάβει πιο δραστικά μέτρα για πάταξη της πιο πάνω παρανομίας, στη βάση των διατάξεων του περί Προστασίας του Περιβάλλοντος Μέσω του Ποινικού Δικαίου Νόμου του 2012 και του περί της Περιβαλλοντικής Ευθύνης όσον αφορά την Πρόληψη και την Αποκατάσταση Περιβαλλοντικής Ζημιάς Νόμου του 2007.

Ο Διευθυντής του ΤΠ μας πληροφόρησε ότι κατά την άποψη του η ενεργοποίηση των διατάξεων των συγκεκριμένων νομοθεσιών δεν διασφαλίζουν το επιθυμητό αποτέλεσμα με τρόπο άμεσα αποτελεσματικό, και ότι θα έπρεπε να προωθηθούν οι πρόνοιες των νομοθεσιών των συναρμόδιων Αρχών, ΤΠΟ για τη κατεδάφιση των καταλυμάτων και των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών για την απομάκρυνση ή και κατάσχεση των ζώων. Μας πληροφόρησε επίσης ότι αποστάληκαν επιστολές προς τις αδειοδοτούσες αρχές (Πολεοδομική Αρχή, Επαρχιακή Διοίκηση Πάφου) ζητώντας τους να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα σύμφωνα με τις νομοθεσίες τους για τον τερματισμό των εγκαταστάσεων και αποκατάστασης του περιβάλλοντος. Επίσης, επιθεωρητές του ΤΠ, διενήργησαν στις 30.6.2017 επιτόπιο έλεγχο στην εν λόγω κτηνοτροφική μονάδα, για την εξέταση της διαχείρισης των αποβλήτων της, στα πλαίσια των περί Ελέγχου της

Ρύπανσης των Νερών Νόμων του 2002 μέχρι 2013 και εξέδωσαν εξώδικη ρύθμιση ύψους €1.500 στον φορέα εκμετάλλευσης της εν λόγω κτηνοτροφικής μονάδας, στα πλαίσια εφαρμογής της εν λόγω νομοθεσίας.

6. Καταγγελία για παράνομες ενέργειες στον Κάτω Κουτραφά.

Στα πλαίσια διερεύνησης καταγγελίας που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας στις 14.6.2017 αναφορικά με παράνομες ενέργειες π.χ. εκρίζωση άγριας βλάστησης και δενδρυλλίων, επιχωμάτωση μέρους ποταμού και παρεμπόδιση της ροής του, παράνομη λατόμευση, παράνομη χρήση διατρήσεων, λειτουργίας φάρμα αιγοπροβάτων σε περιοχή που εμπίπτει στο Δίκτυο «Natura 2000», στην περιοχή Κάτω Κουτραφά, ζητήσαμε με επιστολή μας ημερ. 14.6.2017 τις απόψεις του ΤΠ.

Ο Διευθυντής του ΤΠ μας πληροφόρησε ότι λειτουργοί του Τμήματός του επισκέφτηκαν την περιοχή και διαπίστωσαν ότι στα συγκεκριμένα τεμάχια, μέρος των οποίων εμπίπτει ή γειτνιάζει με τα όρια της ΖΕΠ «Ατσάς-Άγιος Θεόδωρος» του Δικτύου «Natura 2000», έγιναν επεμβάσεις, οι οποίες κυρίως αφορούν σε λατόμευση υλικού από ποταμό και παραμόρφωση της κοίτης ποταμού λόγω εκρίζωσης άγριας βλάστησης. Επίσης στον ίδιο χώρο λειτουργεί φάρμα αιγοπροβάτων. Ο Διευθυντής του ΤΠ εξέφρασε την άποψη ότι τα υπό αναφορά θέματα δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του ΤΠ και ότι θα έπρεπε να εξεταστούν από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, την Υπηρεσία Μεταλλείων και την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας.

7. ΠΕΕΠ για ανέγερση έξι κατοικιών με κολυμβητικές δεξαμενές στην Πέγεια και πολεοδομικές αιτήσεις για άλλες δύο αναπτύξεις στην ίδια περιοχή.

Το ΤΠ, εξέδωσε, στις 1.3.2017, θετική γνωμάτευση, για την ανέγερση έξι κατοικιών με κολυμβητικές δεξαμενές στην Πέγεια, σε τεμάχιο που γειτνιάζει με τις περιοχές του Δικτύου «Natura 2000», ΤΚΣ και ΖΕΠ – Χερσόνησος Ακάμα («θαλασσινές σπηλιές»). Όπως αναφέρεται στη γνωμάτευση, για τον σκοπό αυτό λήφθηκε υπόψη η Προκαταρκτική Έκθεση Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΠΕΕΠ) και οι θέσεις των μελών της Επιτροπής και των διαφόρων Τμημάτων και Υπηρεσιών. Από μελέτη των απόψεων που υποβλήθηκαν από το ΤΑΘΕ, διαπιστώσαμε ότι, πέραν της πιο πάνω ανάπτυξης, έχουν υποβληθεί άλλες δύο αιτήσεις για αναπτύξεις στην ίδια περιοχή, που αφορούν στην ανέγερση ξενοδοχείου, 31 επαύλεων και 30 κατοικιών με κολυμβητικές δεξαμενές. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι, οι εν λόγω αναπτύξεις χωροθετούνται σε ευαίσθητη περιοχή, που αποτελεί σημαντικό ενδιαίτημα για το αυστηρά προστατευόμενο είδος *Monachus monachus* (μεσογειακή φώκια), το ΤΑΘΕ εισηγήθηκε την ολοκληρωτική προσέγγιση και αξιολόγηση των αναπτύξεων αυτών (π.χ. μέσω της εκπόνησης Μελέτης Δέουσας Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον). Σε αντίθετη περίπτωση, η μεμονωμένη εξέταση των αιτήσεων, ενδεχομένως να οδηγήσει σε κατακερματισμό των πιέσεων που τυχόν να δεχθεί η περιοχή. Επισημαίνεται ότι, η μεσογειακή φώκια προστατεύεται μέσω της Ευρωπαϊκής Οδηγίας των Οικοτόπων (92/43/ΕΚ), από τη Σύμβαση της Βαρκελώνης και από τον περί Αλιείας Νόμο και Κανονισμούς. Με επιστολή μας ημερ. 6.4.2017 ζητήσαμε τις απόψεις του ΤΠ δεδομένου ότι η μεμονωμένη εξέταση της ανάπτυξης για την ανέγερση των έξι κατοικιών στην υπό αναφορά περιοχή και έκδοση θετικής γνωμάτευσης, δεν συνάδει με τις πιο πάνω θέσεις, τις οποίες η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι θα έπρεπε να είχαν ληφθεί πολύ σοβαρά υπόψη.

Ο Διευθυντής του ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι οι συγκεκριμένες έξι κατοικίες χωροθετούνται σε αρκετή απόσταση, περίπου 1.500 μέτρων από τις υπόλοιπες αναπτύξεις. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, παρά το γεγονός ότι το τεμάχιο δεν εμπίπτει στο Δίκτυο «Natura 2000» εντούτοις το Τμήμα διενήργησε αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων στην γειτονική περιοχή «Natura 2000» για τον λόγο ότι η περιοχή αυτή χρησιμοποιείται κυρίως από το

προστατευόμενο είδος *Monachus monachus*. Βάσει των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης διαφάνηκε ότι οι υπό αναφορά κατοικίες μπορούν να κατασκευαστούν, με την επιβολή όρων σε θέματα φωτισμού και άλλων περιβαλλοντικών πτυχών π.χ. αποβλήτων, χρήσης εντομοκτόνων, έτσι ώστε να μην προκληθεί υποβάθμιση στην περιοχή προστασίας. Όσον αφορά την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των άλλων αναπτύξεων στην ίδια περιοχή, που αφορούν στην ανέγερση ξενοδοχείου, 31 επαύλεων και 30 κατοικιών με κολυμβητικές δεξαμενές, το ΤΠ θα λάβει υπόψη του υφιστάμενες και μελλοντικές αναπτύξεις στη συγκεκριμένη περιοχή για τις οποίες υποβλήθηκαν πολεοδομικές αιτήσεις έτσι ώστε να υπάρχει ολοκληρωμένη προσέγγιση της περιοχής και να επιβληθούν τα ανάλογα μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων. Ο Διευθυντής επισημαίνει επίσης ότι ζητήθηκε η υποβολή Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, η οποία να καλύπτει και τις τρεις υπό αναφορά αιτήσεις αναπτύξεων στην περιοχή, στην οποία να δίδεται έμφαση στα αντικείμενα προστασίας της περιοχής.

8. Ρύπανση ποταμού Οβκού στην περιοχή Παλιομετόχου και Κοκκινοτριμιθιάς και επικείμενων γεωργικών τεμαχίων από χοιρολύματα.

Όπως αναφέρουμε και στην Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το έτος 2015, διαπιστώθηκε σοβαρή ρύπανση του ποταμού Οβκού από χοιρολύματα τα οποία προέκυψαν από τη δραστηριοποίηση χοιροτροφικών μονάδων και σταθμού επεξεργασίας αποβλήτων στην περιοχή. Σύμφωνα με πληροφορίες που μας προσκόμισε το ΤΠ σε προηγούμενη αλληλογραφία μας, στην περιοχή δραστηριοποιούνται ένας σταθμός επεξεργασίας αποβλήτων και τρεις χοιροτροφικές μονάδες, οι φορείς εκμετάλλευσης των οποίων, υπέβαλαν, προς τις αρμόδιες Αρχές, αιτήσεις για χορήγηση σχετικής άδειας. Στο πλαίσιο εξέτασης των αιτήσεων, πραγματοποιήθηκε κοινή επιθεώρηση των εγκαταστάσεων του σταθμού επεξεργασίας αποβλήτων από λειτουργούς του ΤΠ και του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, όπου διαπιστώθηκε ότι οι νέες δεξαμενές αποθήκευσης υγρών επεξεργασμένων αποβλήτων που κατασκεύασε ο φορέας εκμετάλλευσης του σταθμού επεξεργασίας αποβλήτων δεν είχαν στεγανοποιηθεί με πλαστική μεμβράνη πολυμερούς, όπως προβλεπόταν στην περιβαλλοντική γνωμάτευση που είχε ετοιμάσει η Περιβαλλοντική Αρχή και είχε ενσωματωθεί ως όρος στην Πολεοδομική άδεια και άδεια Οικοδομής. Ως συνέπεια της μη στεγανοποίησης των δεξαμενών υγρών αποβλήτων της χοιροτροφικής μονάδας, το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι, παρά τις συνεχείς υποδείξεις και τις προφορικές συστάσεις του, διαπιστώθηκαν σε αρκετές περιπτώσεις, διαρροές ή απορρίψεις χοιρολυμάτων στο έδαφος ή στον ποταμό και ως εκ τούτου, το Τμήμα προχώρησε στη λήψη των μέτρων που προβλέπονται από τη Νομοθεσία για επιβολή εξώδικου προστίμου και επιβολή καταγγελίας/έκθεσης στον Γενικό Εισαγγελέα, για λήψη ποινικών μέτρων. Η Υπηρεσία μας επισήμανε επανειλημμένα ότι επειδή διαφαινόταν ότι οι παρανομίες εκ μέρους των χοιροστασιών, που είχαν ως αποτέλεσμα τη ρύπανση του ποταμού Οβκού συνεχίζονταν, το ΤΠ θα έπρεπε να επισπεύσει τη διαδικασία έκδοσης διατάγματος αναστολής των εργασιών των υπό αναφορά χοιροστασιών σε συνεργασία με τον Γενικό Εισαγγελέα. Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι αναμενόταν σύντομα η εκ νέου εξέταση του θέματος της αδειοδότησης των εν λόγω εγκαταστάσεων από την αρμόδια Τεχνική Επιτροπή και σε περίπτωση που η γνωμοδότησή της δεν ήταν θετική, θα προχωρούσε στην υποβολή Έκθεσης Γεγονότων προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για τερματισμό της λειτουργίας των χοιροστασιών. Το Τμήμα μάς ανέφερε επίσης ότι η έκδοση διατάγματος αναστολής των εργασιών των χοιροστασιών δεν αποτελεί διαδικασία απλή και άμεση επειδή τα χοιροστάσια περιλαμβάνουν ζώντα όντα, τα οποία, σε περίπτωση αναστολής των εργασιών, θα πρέπει να τύχουν κατάλληλης μεταχείρισης σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Η Υπηρεσία μας επανέφερε εκ νέου το θέμα και με επιστολή ημερ. 7.7.2017 επισήμανε στο ΤΠ ότι σύμφωνα με νέα καταγγελία που υποβλήθηκε, η οποία συνοδευόταν από σχετικό φωτογραφικό υλικό, η κατάσταση στην περιοχή έχει επιδεινωθεί σημαντικά, αφού μία δεξαμενή φαίνεται να υποχώρησε, με αποτέλεσμα την εξάπλωση των λυμάτων σε όλη τη γύρω περιοχή και ζήτησε όπως πληροφορηθεί για τα άμεσα μέτρα που προτίθεται το Τμήμα να λάβει για αποκατάσταση της νομιμότητας.

Ο Διευθυντής του ΤΠ με επιστολή του ημερ. 4.8.2017 μάς πληροφόρησε ότι κατόπιν εξέτασης της πρόσφατης καταγγελίας, επέδωσε στον φορέα εκμετάλλευσης του σταθμού επεξεργασίας αποβλήτων, ειδοποίηση εξώδικης ρύθμισης αδικήματος ύψους €4.000, ενώ παράλληλα, απέστειλε προς αυτόν επιστολή συμμόρφωσης, ζητώντας τη λήψη όλων των απαιτούμενων μέτρων για αποκατάσταση του περιβάλλοντος και αποφυγής επανάληψης παρόμοιων περιστατικών. Μας πληροφόρησε επίσης ότι λόγω της αδυναμίας επίλυσης των σοβαρών και χρόνιων προβλημάτων που κατά καιρούς παρουσιάζονται στην περιοχή από διαρροές επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων, το ΤΠ θα θέσει προς συζήτηση το θέμα στη συνεδρία της Τεχνικής Επιτροπής για Προστασία του Περιβάλλοντος, η οποία αναμενόταν να πραγματοποιηθεί τον Σεπτέμβριο του 2017. Οι εισηγήσεις της Επιτροπής, θα προωθούνταν στους Υπουργούς ΓΑΑΠ και Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων οι οποίοι είναι αρμόδιοι για χορήγηση ή μη της Άδειας Βιομηχανικών Εκπομπών. Σε περίπτωση που δεν θα χορηγούνταν οι σχετικές Άδειες, το ΤΠ θα προχωρούσε στη λήψη όλων των μέτρων που προβλέπονται στη νομοθεσία για τον τερματισμό της λειτουργίας των χοιροστασίων και του σταθμού επεξεργασίας αποβλήτων.

Η Υπηρεσία μας στις 2.10.2017 κοινοποίησε εκ νέου προς το ΤΠ, καταγγελίες που υποβλήθηκαν στις 21.9.2017 και 26.9.2017 προς αυτήν, αναφορικά με τη ρύπανση του ποταμού Οβκού, ζητώντας τις απόψεις του επί του θέματος.

Μέχρι την περίοδο ολοκλήρωσης της Έκθεσής μας εκκρεμούσε η απάντηση του Τμήματος στην υπό αναφορά επιστολή μας.

9. Αίτημα για διαχωρισμό οικοπέδων σε τεμάχια που γειτνιάζουν σε περιοχή του Δικτύου «Natura 2000».

Στο πλαίσιο επίλυσης των προβλημάτων που προέκυψαν σχετικά με τη διαχείριση της χερσονήσου του Ακάμα, το Υπουργικό Συμβούλιο, με Απόφασή του ημερ. 2.5.2007, ενέκρινε τη διαδικασία ανταλλαγής συγκεκριμένων ιδιωτικών ιδιοκτησιών εντός της χερσονήσου του Ακάμα, με περιοχές κρατικής και κρατικής δασικής γης, οι οποίες επιλέγηκαν σε συνεργασία με τα εμπλεκόμενα Τμήματα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ), Πολεοδομίας και Οικήσεως (ΤΠΟ) και Δασών (ΤΔ). Όπως αναφέρεται στη σχετική Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, οι περιοχές της κρατικής και κρατικής δασικής γης είχαν ενταχθεί ή θα εντάσσονταν σε ζώνες ανάπτυξης, με σκοπό την ανταλλαγή τους με τις ιδιόκτητες εκτάσεις που αναφέρονται πιο πάνω. Για υλοποίηση της πιο πάνω Απόφασης το ΤΠΟ, με επιστολή του ημερ. 31.10.2007 προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, εισηγήθηκε την ένταξη δύο θυλάκων κρατικής δασικής γης στην περιοχή «Ορείτες» (Φ.Σχ. 52/42) καθώς και τμήματος κρατικής δασικής γης στην περιοχή «Ραντί» (Φ.Σχ.52/50), σε Ζώνη Παραθεριστικής Κατοικίας (Π3α) με συντελεστή δόμησης 0.25:1. Σημειώνεται ότι τα τεμάχια αυτά γειτνιάζουν με περιοχή που έχει ενταχθεί στο δίκτυο «Natura 2000». Στην ίδια επιστολή αναφέρει ότι, προς διασφάλιση της λειτουργικότητας και προσπελασιμότητας των δυο περιοχών στους «Ορείτες» έχουν επιλεγεί συνορεύουσες εκτάσεις ιδιωτικής γης, οι οποίες κρίνονται κατάλληλες μορφολογικά για ανάπτυξη και προτείνονται να ενταχθούν επίσης σε Ζώνη Παραθεριστικής Κατοικίας Π3α.

Οι σχεδιαζόμενες ανταλλαγές ιδιωτικών ιδιοκτησιών εντός της χερσονήσου του Ακάμα δεν προωθήθηκαν έκτοτε, αλλά η αλλαγή των πολεοδομικών ζωνών δεν ανακλήθηκε. Ο μόνος που αποκόμισε πολύ σημαντικό όφελος από το όλο θέμα είναι τελικά ο ιδιώτης των τεμαχίων που συνορεύουν με την κρατική δασική γη στην περιοχή «Ορείτες», αφού ως πρόσχημα για την ένταξη των τεμαχίων αυτών σε Παραθεριστική Ζώνη ήταν η διασφάλιση της λειτουργικότητας και προσπελασιμότητας των δύο περιοχών της κρατικής δασικής γης, που εντάχθηκαν στην Παραθεριστική Ζώνη με στόχο την ανταλλαγή τους. Δηλαδή, παρόλο που ο σκοπός ένταξης των ιδιωτικών τεμαχίων στην Παραθεριστική Ζώνη είναι πλέον χωρίς αντικείμενο, δεν προωθήθηκαν οποιεσδήποτε ενέργειες για ανάκληση της απόφασης ένταξής τους σε αυτή. Σημειώνεται ότι, ο ιδιοκτήτης των ιδιωτικών τεμαχίων έχει υποβάλει αίτημα για διαχωρισμό 339 οικοπέδων σε αυτά, η οποία βρίσκεται στο στάδιο εξέτασης της σχετικής μελέτης Δέουσας Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον.

Με επιστολή μας ημερ. 6.10.2017 προς τον Υπουργό Εσωτερικών επισημάναμε ότι εφόσον δεν υφίστανται πλέον οι λόγοι που οδήγησαν στην αρχική απόφαση για ένταξη των ιδιωτικών τεμαχίων σε Παραθεριστική Ζώνη, το Υπουργείο θα έπρεπε, με την καθοδήγηση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για τον νομικό χειρισμό του θέματος, να προβεί αμέσως στην ανάκληση της πιο πάνω πράξης, ενέργεια που θα έπρεπε κατά την άποψη μας να προωθηθεί προ πολλού. Επισημάναμε επίσης ότι, το γεγονός ότι η ανάκληση της απόφασης δεν προωθήθηκε έγκαιρα θα έπρεπε να αποτελέσει αντικείμενο διοικητικής έρευνας, για να εξακριβωθεί εάν αυτό έγινε σκόπιμα, για όφελος του ιδιώτη, ή από αμέλεια.

Μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης της Έκθεσής μας εκκρεμούσε η απάντηση του Υπουργού Εσωτερικών για το πιο πάνω θέμα.

10. Προσφορές.

(α) Διαγωνισμός αρ. Τ.Π. 8/2015 για την προμήθεια, εγκατάσταση, εκπαίδευση στη χρήση και συντήρηση εξοπλισμού εγγυοδοτικών μηχανών χωριστής συλλογής αποβλήτων πλαστικής, γυάλινης και μεταλλικής συσκευασίας. Ο πιο πάνω ανοικτός διαγωνισμός, προκηρύχθηκε στις 3.9.2015 από το Τμήμα Περιβάλλοντος, στα πλαίσια του Έργου «Πρόγραμμα μείωσης στερεών δημοτικών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και πλησίον συναφών χώρων παραγωγής αποβλήτων». Τα Έγγραφα Διαγωνισμού, απαιτούσαν όπως μετά την αρχική επεξεργασία οι περιστρεφόμενες συσκευασίες να συλλέγονται και να αποθηκεύονται σε ειδικά ενσωματωμένο κλειστό δοχείο του οποίου η χωρητικότητα να κυμαίνεται από 0,5m³ έως 0,7 m³. Από τους 3 Οικονομικούς Φορείς που υπέβαλαν προσφορά για τον ανωτέρω διαγωνισμό, ο ένας απορρίφθηκε χωρίς να ανοιχθεί ο οικονομικός του φάκελος, εφόσον δεν ικανοποιούσε την πιο πάνω απαίτηση του διαγωνισμού σε σχέση με τη χωρητικότητα των δοχείων, που ήταν μικρότερη της απαιτούμενης. Ειδικότερα, διαπιστώθηκε ότι οι εγγυοδοτικές μονάδες που εισηγήθηκε ο πιο πάνω οικονομικός φορέας, είχαν ένα δοχείο για τις μεταλλικές συσκευασίες χωρητικότητας 0,3984 m³, ένα δοχείο για τις πλαστικές συσκευασίες χωρητικότητας 0,3984 m³ και δύο δοχεία για τις γυάλινες συσκευασίες, συνολικής χωρητικότητας 0,1992 m³. Οι άλλοι 2 οικονομικοί φορείς υπέβαλαν προσφορά για εγγυοδοτικές μηχανές του ίδιου κατασκευαστή και για το ίδιο μοντέλο.

Εν τέλει, στη σύμβαση που συνήψε ο Ανάδοχος του εν λόγω διαγωνισμού με το Τμήμα Περιβάλλοντος, οι εγγυοδοτικές μονάδες που περιλαμβάνονταν θα έπρεπε να είχαν δοχεία αποθήκευσης των μεταλλικών, των πλαστικών και των γυάλινων συσκευασιών, χωρητικότητας 0,5508 m³, το καθένα, σύμφωνα και με την προσφορά του. Κατόπιν δειγματοληπτικού ελέγχου που πραγματοποίησε Λειτουργός της Υπηρεσίας μας στην εγγυοδοτική μονάδα που έχει εγκατασταθεί – στα πλαίσια της εν λόγω σύμβασης – στην περιοχή Μακένζι στη Λάρνακα (στην παρουσία εκπροσώπου του Δήμου Λάρνακας),

διαπιστώθηκε ότι η χωρητικότητα του δοχείου για τις μεταλλικές συσκευασίες ανέρχεται στα 0,34 m³, το ίδιο και η χωρητικότητα του δοχείου για τις πλαστικές συσκευασίες (0,34 m³), ενώ η συνολική χωρητικότητα των 2 δοχείων για τις γυάλινες συσκευασίες ανέρχεται στα 0,19 m³. Δηλαδή, η χωρητικότητα των δοχείων που εγκαταστάθηκαν από τον Ανάδοχο, ήταν κατά πολύ μικρότερη από τις πιο πάνω πρόνοιες της σύμβασης, ενώ είναι μικρότερης χωρητικότητας ακόμα και από τα αντίστοιχα δοχεία που είχε προτείνει ο οικονομικός φορέας του οποίου η προσφορά απορρίφθηκε στο στάδιο της αξιολόγησης.

Ως προκύπτει από τη σχετική αλληλογραφία, οι εν λόγω μονάδες έγιναν αποδεκτές και εγκρίθηκαν από Επιτροπή Παραλαβής του Τμήματος Περιβάλλοντος, κατόπιν μακροσκοπικού ελέγχου στις 26.2.2016. Το Τμήμα Περιβάλλοντος μετά τη λήψη της επιστολής μας ημερ. 8.3.2017, στην οποία είχαμε παραθέσει τα αποτελέσματα του δειγματοληπτικού μας ελέγχου, διενήργησε έλεγχο των δοχείων αποθήκευσης των εγγυοδοτικών μονάδων, οπότε και διαπιστώθηκε ότι η χωρητικότητα τους ήταν μικρότερη από την προβλεπόμενη στις πρόνοιες της σύμβασης. Ενημερώθηκε σχετικά ο Ανάδοχος, ο οποίος στα τέλη Μαρτίου προέβη στην αντικατάσταση των δοχείων των εγγυοδοτικών μονάδων, χωρίς κόστος για το Τμήμα Περιβάλλοντος ή/και για τις Τοπικές Αρχές για τις οποίες είχαν αγοραστεί από το Τμήμα και είχαν την ευθύνη λειτουργίας τους. Όπως μας πληροφόρησε ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος, ο Ανάδοχος και εκπρόσωπος του Δήμου Λάρνακας, τον ενημέρωσαν ότι τα αρχικά δοχεία διαφοροποιήθηκαν μετά την παραλαβή των μονάδων και χωρίς να γνωστοποιηθεί η αλλαγή στην Επιτροπή Παραλαβής, κατόπιν απευθείας συνεννόησης μεταξύ εκπροσώπων εκάστου Δήμου και του Αναδόχου.

Με επιστολή μας προς τον Δήμο Λάρνακας, ζητήσαμε να μας πληροφορήσει κατά πόσο είχε ληφθεί απόφαση και είχαν δοθεί οδηγίες για αλλαγή/αντικατάσταση με μικρότερα, των δοχείων αποθήκευσης των μεταλλικών, πλαστικών και γυάλινων συσκευασιών των εγγυοδοτικών μονάδων που έχουν εγκατασταθεί στο παραλιακό μέτωπο της Λάρνακας, καθώς επίσης και το όργανο το οποίο έλαβε την απόφαση, το άτομο που έδωσε τις οδηγίες και τότε, το σκεπτικό/αιτιολόγηση της εν λόγω απόφασης για αντικατάσταση τους και, όπως διευκρινιστεί κατά πόσο το Τμήμα Περιβάλλοντος, έτυχε σχετικής εκ των προτέρων ενημέρωσης για την εν λόγω αλλαγή.

Όπως μας ενημέρωσε ο Δήμαρχος Λάρνακας με επιστολή του ημερ. 3.7.2017, ο Δήμος παρέλαβε την εγγυοδοτική μηχανή που είχε εγκατασταθεί στην ακτή Μακένζι στις 1.3.2016, και χρησιμοποίησε το μέγεθος των κάδων που υπήρχαν στη μηχανή. Η αντικατάσταση των κάδων γυαλιού, με άλλους μεγαλύτερου μεγέθους – με τη χωρητικότητα που προνοούσε η σύμβαση – έγινε περί το τέλος Μαρτίου 2017 (δηλ. μετά τον έλεγχο και την επιστολή της Υπηρεσίας μας), χωρίς να ειδοποιηθεί ο Δήμος, ενώ οι νέοι κάδοι που τοποθετήθηκαν δυσκολεύουν την περισυλλογή των κάδων γυαλιού, και έτσι ο Δήμος αντικατέστησε τον κάδο του γυαλιού με μικρότερο, τον Απρίλιο του 2017, ώστε να είναι εύκολο/δυνατό το άδειασμα του από το προσωπικό του Δήμου.

Ενόψει των πιο πάνω, διαπιστώθηκε ότι ο Ανάδοχος δεν είχε παραδώσει εξ αρχής τα δοχεία αποθήκευσης γυαλιού των εγγυοδοτικών μονάδων με την προβλεπόμενη στη σύμβαση χωρητικότητα, ενώ στη συνέχεια ο Ανάδοχος προέβη σε αντικατάσταση μερών ή/και σε αλλαγές επί του εξοπλισμού (αφαίρεση συστήματος που κατευθύνει θρυμματισμένο γυαλί προς τους κάδους υποδοχής), χωρίς την εκ των προτέρων έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής, για τις τροποποιήσεις στις οποίες προέβη. Με επιστολή μας ημερ. 26.7.2017, ζητήσαμε από τον Διευθυντή του Τμήματος όπως υποβάλει στην Υπηρεσία μας, αντίγραφο του μητρώου συντήρησης εξοπλισμού, για έλεγχο των τροποποιήσεων/αντικαταστάσεων που έγιναν και οι οποίες θα έπρεπε να είχαν καταχωριστεί στο εν λόγω μητρώο, καθώς και αναλυτικά στοιχεία σε σχέση με τη

χωρητικότητα και τις προδιαγραφές των κάδων της σύμβασης, τόσο αυτών που εγκαταστάθηκαν αρχικά, όσο και αυτών που τους αντικατέστησαν τον Μάρτιο 2017 καθώς και αυτών που τελικά εγκαταστάθηκαν τον Απρίλιο 2017. Με την πιο πάνω επιστολή μας, ζητήθηκε επίσης ενημέρωση για τους λόγους για τους οποίους παρουσιάστηκαν προβλήματα διάβρωσης στη μονάδα, την έκταση αυτών, καθώς και για τις ενέργειες του Τμήματος προς διασφάλιση των συμφερόντων του Εργοδότη, λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με τις πρόνοιες της σύμβασης, θα έπρεπε οι μονάδες να ήταν κατασκευασμένες από υλικά κατάλληλα για τις συνθήκες του τόπου εγκατάστασης τους (παραθαλάσσια). Μέχρι σήμερα δεν έχει ληφθεί απάντηση.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε τον Νοέμβριο 2017, ότι η επιστολή μας ημερ. 26.7.2017 που αναφέρεται πιο πάνω, εκ παραδρομής δεν έχει απαντηθεί και, επιφυλάχθηκε να το πράξει το συντομότερο δυνατό.

Σύσταση: Οι Επιτροπές Παραλαβής οφείλουν να επιδεικνύουν τη δέουσα επιμέλεια κατά τη διαδικασία παραλαβής εξοπλισμού. Επίσης, ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δίδεται στην ετοιμασία προδιαγραφών που να ικανοποιούν αφενός τις ανάγκες της Αναθέτουσας Αρχής και, αφετέρου να επιτρέπουν την ευρύτητα συμμετοχής.

(β) Διαγωνισμός αρ. Τ.Π. 33/2016 για την προμήθεια, εγκατάσταση, εκπαίδευση στη λειτουργία και συντήρηση εξοπλισμού εγγυοδοτικών μονάδων χωριστής συλλογής αποβλήτων πλαστικής, γυάλινης και μεταλλικής συσκευασίας. Ο διαγωνισμός προκηρύχθηκε από το Τμήμα Περιβάλλοντος στις 16.1.2017. Η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 1.3.2017, παρατήρησε ότι αριθμός ερωτήσεων/απαντήσεων που περιλαμβάνονταν στο Διορθωτικό Έγγραφο αρ. 1, σχετίζονται με την απαίτηση των εγγράφων του διαγωνισμού όπως οι μονάδες διαθέτουν μηχανισμό θραύσης γυαλιού. Ως εκ τούτου, ζητήθηκε από την Αναθέτουσα Αρχή, όπως τεκμηριώσει επαρκώς την αναγκαιότητα για συμπερίληψη της εν λόγω πρόνοιας, λαμβάνοντας υπόψη τους ισχυρισμούς ενδιαφερόμενου Οικονομικού Φορέα για περιορισμό στη δυνατότητα συμμετοχής, εξαιτίας της πιο πάνω πρόνοιας. Επιπρόσθετα, υποβλήθηκε αριθμός σχολίων και εισηγήσεων για άλλες πρόνοιες του διαγωνισμού (εγγυημένη στάθμη θορύβου των εγγυοδοτικών μονάδων, σήμανση CE, κ.λπ.). Η Υπηρεσία μας, θεωρώντας ότι την ευθύνη για την ετοιμασία των προδιαγραφών έχει η Αναθέτουσα Αρχή, η οποία ταυτόχρονα είναι υπόχρεη να διασφαλίσει και την ευρύτητα συμμετοχής, ζήτησε όπως της γνωστοποιηθούν τα ονόματα τουλάχιστον 3 κατασκευαστών τέτοιου εξοπλισμού, οι οποίοι ικανοποιούν την εν λόγω απαίτηση καθώς και όλους τους υπόλοιπους όρους/απαιτήσεις των εγγράφων του διαγωνισμού, τεκμηριώνοντας παράλληλα τους λόγους για τους οποίους η πιο πάνω πρόνοια θεωρήθηκε αφενός ως απαραίτητη και, αφετέρου ότι δεν περιορίζει την ευρύτητα συμμετοχής και την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού.

Μέσω νέας επιστολής μας ημερ. 8.3.2017 υποβλήθηκαν σχόλια/παρατηρήσεις της Υπηρεσίας μας κατόπιν ελέγχου των μονάδων της προηγούμενης σύμβασης (Τ.Π. 8/2015) με το ίδιο αντικείμενο και, ειδικότερα σε σχέση με την απαίτηση για συγκεκριμένη χωρητικότητα των δοχείων αποθήκευσης καθώς και την απαίτηση όπως οι μονάδες διαθέτουν θραυστήρα γυαλιού. Σε απαντητική επιστολή του ημερ. 21.3.2017, ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος μας ανέφερε ότι πριν την ολοκλήρωση των εγγράφων του διαγωνισμού διεξήχθη έρευνα αγοράς, από την οποία διαπιστώθηκε ότι συγκεκριμένοι κατασκευαστές ικανοποιούν την απαίτηση όπως οι μονάδες διαθέτουν μηχανισμό για τον θρυμματισμό γυαλιού και, παρέθεσε τα ονόματα 3 κατασκευαστών που ικανοποιούσαν τους όρους/προδιαγραφές του διαγωνισμού.

Ωστόσο, όπως αναφέραμε σε επιστολή μας ημερ. 30.3.2017, κατόπιν προκαταρκτικής έρευνας αγοράς που διεξήχθη από την Υπηρεσία μας, είχε διαπιστωθεί ότι ένας από τους 3 κατασκευαστές που δηλώθηκαν, δεν κατασκευάζει εγγυοδοτικές μονάδες με

ενσωματωμένο θραυστήρα γυαλιού. Ακόμα και σε περίπτωση που ο εν λόγω κατασκευαστής θα ήταν σε θέση να κατασκευάσει τέτοιες μονάδες, κατόπιν ειδικής παραγγελίας, θα αποκλειόταν από τον διαγωνισμό, εφόσον ταυτόχρονα απαιτείτο όπως έχει κατασκευάσει προηγουμένως τέτοιον εξοπλισμό, κάτι που δεν είχε κάνει. Περαιτέρω, η Υπηρεσία μας λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα του προηγούμενου διαγωνισμού με αρ. Τ.Π. 8/2015 καθώς και το γεγονός ότι, από τους 15 περίπου κατασκευαστές τέτοιου εξοπλισμού που δραστηριοποιούνται ανά το παγκόσμιο, μόνο οι 2 παράγουν εγγυοδοτικές μονάδες με ενσωματωμένο θραυστήρα γυαλιού, εξέφρασε την άποψη ότι τίθεται σοβαρό θέμα περιορισμού της ευρύτητας συμμετοχής και της ανάπτυξης υγιούς ανταγωνισμού.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος με επιστολή του ημερ. 11.4.2017 παρέθεσε επεξηγήσεις/διευκρινήσεις σε σχέση με τις παρατηρήσεις/ευρήματα που υποβλήθηκαν μέσω των επιστολών μας, ωστόσο, επειδή η απάντηση δεν κρίθηκε ικανοποιητική, με νέα επιστολή μας ημερ. 13.4.2017, τον πληροφορήσαμε ότι η Υπηρεσία μας συνέχιζε να διατηρεί τις επιφυλάξεις της και ταυτόχρονα ζητήσαμε όπως τύχουν επανεξέτασης οι παρατηρήσεις μας, προκειμένου να διαπιστωθεί πέραν πάσης αμφιβολίας, κατά πόσον οι επεξηγήσεις του ευσταθούσαν. Τέλος, επισημάνθηκε/υποδείχθηκε η σχετική πρόνοια της νομοθεσίας, ότι δηλαδή δεν επιτρέπεται να τίθενται αδικαιολόγητοι φραγμοί στην ευρύτητα συμμετοχής και στην ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού, λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη και τα μη ικανοποιητικά αποτελέσματα του προηγούμενου διαγωνισμού με αρ. Τ.Π. 8/2015.

Με επιστολή του ημερ. 25.5.2017, ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος μας πληροφόρησε ότι είχε προχωρήσει στον εν λόγω διαγωνισμό μετά από έρευνα αγοράς που είχε διεξαχθεί και εκτιμούσε ότι θα ανταποκρινόταν ικανοποιητικός αριθμός οικονομικών φορέων, λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός ότι αρκετοί οικονομικοί φορείς προμηθεύτηκαν τα έγγραφα. Επιπρόσθετα, μας ενημέρωσε ότι για τον εν λόγω διαγωνισμό είχαν χορηγηθεί προσωρινά μέτρα από την Αναθεωρητική Αρχή Πρόσφορων (ΑΑΠ), στις 5.5.2017, κατόπιν προσφυγής ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα. Με την εν λόγω προσφυγή, ζητείτο η ακύρωση και/ή διαγραφή και/ή τροποποίηση της απαίτησης που περιλαμβανόταν στα έγγραφα του διαγωνισμού, σύμφωνα με την οποία οι εγγυοδοτικές μονάδες θα έπρεπε απαραίτητα να διαθέτουν ενσωματωμένο θραυστήρα γυαλιού.

Η ΑΑΠ, με απόφαση της ημερ. 28.9.2017, απέρριψε την προσφυγή, αναφέροντας – μεταξύ άλλων – ότι *«και δέουσα έρευνα έγινε και η κατάληξη για μη αποδοχή των εισηγήσεων των Αιτητών δικαιολογείται στη βάση του περιεχομένου του φακέλου. Δεν διαπιστώνουμε να παραβιάζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο, υπό τις περιστάσεις της υπόθεσης, ο υγιής ανταγωνισμός, εφόσον το ζητούμενο μπορεί να προσφερθεί τουλάχιστον από 3 οικονομικούς φορείς»*.

Παρόλον ότι, το Τμήμα Περιβάλλοντος θα μπορούσε να προχωρήσει με την ολοκλήρωση της διαδικασίας του διαγωνισμού, ο Διευθυντής του Τμήματος με επιστολή του ημερ. 30.10.2017, μας κοινοποίησε γνωστοποίηση που αναρτήθηκε στο ηλεκτρονικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων σύμφωνα με την οποία, ο εν λόγω διαγωνισμός ακυρώθηκε επειδή δεν είχαν εξασφαλιστεί οι αναγκαίες πιστώσεις.

Σύσταση: Τα έγγραφα των διαγωνισμών θα πρέπει να επιτρέπουν την ευρύτητα συμμετοχής για να διασφαλίζεται ο υγιής ανταγωνισμός, προς όφελος της Αναθέτουσας Αρχής.